

פתרון מורחב- הדין הדיוני- מועד אוגוסט 2020

1. מי מהבאים אינו נחשב עובד ציבור לצורך הגשת תעודת עובד ציבור?

- א. שופט בית משפט השלום בטבריה.
- ב. שר התחבורה.
- ג. עובד ההסתדרות הציונית העולמית.
- ד. נציג ציבור בבית הדין האזורי לעבודה בחיפה.

התשובה הנכונה היא ד'

סעיף 28 לפקודת הראיות

הגדרה:

28. לענין סימן זה, "עובד הציבור" –

- (1) עובד המדינה, לרבות שופט, דיין בבית דין דתי, חבר הממשלה ומבקר המדינה;
- (2) עובד ההסתדרות הציונית העולמית והסוכנות היהודית לארץ-ישראל;
- (3) עובד או נושא תפקיד של גוף ציבורי אחר שקבע שר המשפטים באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת.

יישום-

מיהו עובד ציבור:

1. עובד מדינה – שופט/ דיין/ חבר ממשלה/ מבקר המדינה
 2. עובד ההסתדרות הציונית והסוכנות היהודית
 3. עובד גוף ציבורי שקבע שר המשפטים באישור ועד החוקה חוק ומשפט של הכנסת.
- כיון שנציג הציבור בביה"ד האזורי לעבודה אינו שופט, הרי שד' היא התשובה הנכונה.

הרחבה- תעודת עובד ציבור אל מול תעודה ציבורית

<u>איזו תעודה?</u>	<u>מהי התעודה?</u>	<u>מעמדה של התעודה:</u>	<u>האם ניתן לחקור נגדית?</u>
תעודה ציבורית	תעודה שנערכה ע"י גוף ציבורי	ראיה לכאורה לאמיתות תוכנה	אין חקירה נגדית
תעודת עובד ציבור	מסמך רשמי שנרשם ע"י עובד ציבור	הוכחה לעצם קיומו של הרישום במסמך הרשמי	יש חקירה נגדית

2. דניאל היא עובדת רשות האכיפה והגבייה, והיא סבורה שיצחק מסתיר את נכסיו לצורך הונאת נושיו. הונאת נושים היא עבירה פלילית שעונשה המרבי הוא 3 שנות מאסר. לצורך גילוי העבירה וחקירתה, ובתנאים שאין בהם כדי לפגוע במידה העולה על הנדרש בפרטיותו של יצחק, זקוקה דניאל לנתוני תקשורת מסוימים המצויים אצל בעל רישיון בזק. המקרה אינו דחוף.

מה הדין?

- א. על דניאל לפנות בכתב לבעל רישיון הבזק לקבלת נתוני התקשורת לצורך גילוי העבירה וחקירתה.
- ב. על דניאל לפנות בכתב לבית המשפט המוסמך לקבלת צו לקבלת נתוני התקשורת לצורך גילוי העבירה וחקירתה.
- ג. על דניאל לפנות בכתב לקצין המוסמך לקבלת היתר לקבלת נתוני התקשורת לצורך גילוי העבירה וחקירתה.
- ד. **דניאל אינה רשאית לקבל את נתוני התקשורת לצורך גילוי העבירה וחקירתה.**

התשובה הנכונה היא ד' סעיפים 1 ו-9 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - נתוני תקשורת)

יישום-

דניאל היא עובדת רשות האכיפה והגבייה - ולכן אינה רשאית לקבל את נתוני התקשורת מבעל רישיון הבזק. לפי סעיף 9- הרשאים לקבל נתוני תקשורת הם הגורמים הבאים:

1. עובד ציבור ברשות "חוקרת אחרת", שהוא בעל סמכות חקירה על פי דין
2. שוטר צבאי

סעיף 1- סעיף ההגדרות מגדיר: "רשות חוקרת אחרת" – כל אחת מאלה:

- (1) משטרה צבאית חוקרת;
- (2) היחידה לחקירות פנים של חיל המשטרה הצבאית;
- (3) המחלקה לחקירת שוטרים במשרד המשפטים;
- (4) רשות ניירות ערך;
- (5) רשות התחרות;
- (6) רשות המסים בישראל.

רשות האכיפה והגבייה אינה בבחינת רשות חוקרת אחרת.

3. בהליך אזרחי חלף המועד להגשת בקשה לאישור צו עיקול זמני על נכסי משיב המוחזקים בידי המבקשת.

מה הדין?

א. פוקע העיקול מאליו, ואז גם נשללת סמכות בית המשפט להאריך את המועד שנקבע.

ב. פוקע העיקול מאליו, ואולם לא נשללת סמכות בית המשפט להאריך את המועד שנקבע.

ג. העיקול אינו פוקע מאליו, אך נשללת סמכות בית המשפט להאריך את המועד שנקבע.

ד. העיקול אינו פוקע מאליו, ולבית המשפט סמכות להאריך את המועד שנקבע.

התשובה שאליה כיוונה הלשכה היא ד'
תקנות 105, 176 לתקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט – 2018.
רע"א 4073/19 פלונית נ' פלונית

בשלב ההשגות לועדה הבוחנת התקבלה גם חלופה ב' כנכונה

ראשית קיימת טעות סופר בשאלה, שכן בקשה לאישור עיקול מגישים כאשר הנכסים מוחזקים בידי צד שלישי, ובנתוני השאלה כתוב שהם "מוחזקים בידי המבקשת".

חלופה ד' וחלופה ב', אמנם שונות מבחינה לשונית, אך אין בהן שוני כלשהו מבחינה משפטית, ודוק- שתי החלופות מתארות במהותן תשובה זהה –

חלופה ד קובעת כי לבית המשפט הסמכות להאריך את המועד להגשת בקשה לאישור עיקול שכבר פקע.

חלופה ב' קובעת את אותה המשמעות רק במילים אחרות, כי לבית המשפט הסמכות להאריך את המועד להגשת בקשה לאישור עיקול, למרות שהעיקול כבר פקע.

לאור האמור לעיל, הוגשו השגות לפסילת השאלה, אך הועדה הבוחנת החליטה להוסיף את חלופה ב' כנכונה.

מחזיק שלא הודה:

105. (א) לא הודה המחזיק כי נכסי המשיב מצויים בידו, או התנגד מכל טעם אחר לאישור העיקול או לא השיב כלל בתוך המועד שנקבע לו, רשאי המבקש בתוך ארבעה עשר ימים מיום שהומצאה לו תשובת המחזיק או מתום המועד כאמור בתקנה 104(א), להגיש לבית המשפט בקשה מנומקת בכתב לאישור העיקול; לא ביקש המבקש את אישור העיקול, העיקול בטל בתום ארבעה עשר הימים האמורים, לגבי כל נכס שהמחזיק לא הודה שהוא מצוי בידו.

יישום-

השאלה דנה בסיטואציה שהתובע הוציא צו לעיקול זמני אצל מחזיק (צד ג'), וכאשר המחזיק קיבל את ההודעה על הצו עליו להשיב.

בענייננו, חלופה ד נכונה - העיקול אינו פוקע מאליו לפי הפסיקה גם אם לא אושר העיקול הזמני, אין בכך כדי להוביל למסקנה כי העיקול הוא חסר נפקות משפטית כלשהי.

ובנוסף, בפסיקה נאמר כי התקנה אינה קובעת שהעיקול במקרה זה יהיה "בטל" אלא רק שיהיה "בטל לגבי כל נכס שהמחזיק לא הודה שהוא מצוי בידו". בתקנה 105 מדובר רק בנכס שהמשיב לא הודה לגביו ואין לנו נתון כזה כך שלא ניתן להגיד חד משמעית שבטל.

חלופה ב- נכונה לפי לשון התקנות העיקול פוקע ולבית המשפט ישנה סמכות להאריך את המועדים.

הרחבה - עיקול זמני אצל מחזיק - תקנות 104 ו- 105 לתקסד"א

בית המשפט שולח הודעה למחזיק, שהוא בעצם צד ג' המחזיק בנכסים של המשיב.

בהודעה הזו בית המשפט בעצם מודיע למחזיק שהוא הוציא צו עיקול זמני על הנכס שברשותו ושעליו להשיב. המחזיק **ישיב להודעה בכתב בתוך 30 ימים** או במועד אחר שבית המשפט הורה.

על מה משיב המחזיק?

1. אם הנכסים מצויים בידיו
2. אם הם שייכים למשיב
3. ואם יש לו טענה לזכות לגביהם

אם המחזיק מודה

הודה שהנכסים מצויים ברשותו או כי הם שייכים למשיב- הוא לא יכול לחזור מההודאה

אלא אם כן- בית המשפט נותן לו רשות מטעמים מיוחדים.

המחזיק יכול לבקשה את הבקשה למתן הצו עיקול מהמבקש, והמקש ימציא לו את הבקשה והתצהיר **בתוך 7 ימים**.

מהיום שהומצא למחזיק העתק מהבקשה לעיקול- יש לו **30 ימים** להגיש בקשה לביטול הצו.

אם המחזיק הודה שהנכס שייך למשיב- בית המשפט ייתן הוראות מה לעשות עם הנכס הזה.

אם המחזיק לא מודה

1. אם הוא לא הודה שהנכס של המשיב אצלו
 2. התנגד מכל טעם אחר לאישור העיקול
 3. לא השיב כלל על ההודעה של בית המשפט בתוך המועד שנקבע לו
- אישור העיקול**- המבקש רשאי בתוך 14 ימים מתשובת המחזיר או מתום המועד שיש לו להשיב להודעה- להגיש לבית המשפט בקשה מנומקת לאישור העיקול.

מה קורה אם המבקש לא מבקש לאשר את העיקול? העיקול יבוטל בתום 14 הימים האמורים.

מה דין הבקשה לאישור העיקול? כדין כתב תביעה . והמחזיק ייחשב לנתבע.

מתי יהיה הדיון בבקשה לאישור העיקול? בכל שלב של הדיון בתובענה ואפילו אחרי שנתנו פסק דין שתובענה. הכל לפי מה שבית המשפט יורה.

4. בהתאם לדין הקיים כיום, לאיזה בית משפט נתונה הסמכות לדון בטענות הנוגעות למכרזים פומביים של תאגידים עירוניים?

- א. בתי משפט לעניינים מינהליים.
- ב. **בתי המשפט האזרחיים.**
- ג. בתי משפט לעניינים מינהליים אלא אם המכרז התקיים לפני שנת 2002.
- ד. סמכות מקבילה לבתי המשפט לעניינים מינהליים ובתי המשפט האזרחיים.

התשובה הנכונה היא ב'
בג"ץ 20/1001 יניב חנו נ' החברה הכלכלית לאילת (חכ"א) בע"מ

בג"ץ 20/1001 יניב חנו נ' החברה הכלכלית לאילת (חכ"א) בע"מ
"...ככלל ענייני מכרזים ציבוריים נדונים בבתי המשפט לעניינים מינהליים, אולם כידוע, מכרזים של תאגידים עירוניים עודם מצויים מחוץ לתחום הסמכות של בתי משפט אלה. זאת, בשל כך שכניסתו לתוקף של חוק חובת המכרזים (תיקון מס' 14) התשס"ג-2002 – שבו הוכלל תאגיד עירוני ברשימת הגופים והמוסדות המנויים בסעיף 2(א) לחוק חובת המכרזים – הותנתה בהתקנתן של תקנות לגבי עסקאות של תאגיד מקומי, ואלה לא הותקנו ופורסמו עד עצם היום הזה. בנסיבות מוקשות אלה, הסמכות לדון בטענות הנוגעות למכרזים פומביים של תאגידים עירוניים נותרה בידיהם של בתי המשפט האזרחיים"
"תאגיד ממשלתי" – חברה ממשלתית, חברת- בת ממשלתית, או תאגיד שהוקם בחוק ;

יישום-

הפסיקה דנה בסמכות העניינית- בכל הנוגע למכרזים של תאגידים עירוניים.
 לפי מה שידוע לנו- לבית המשפט לעניינים מינהליים יש סמכות לדון בין היתר במכרזים של גוף או רשות המנויים בחוק חובת המכרזים.
 תאגידים עירוניים אינם חלק מאותם גופים או רשויות המנויות בחוק חובת המכרזים לפיכך סמכות זו נתונה לבתי המשפט האזרחיים.

הרחבה -תאגידים עירוניים-

תאגידים עירוניים הינם יישות נפרדת משפטית המוקמת על ידי רשויות מקומיות ומנוהלת על ידי אנשי מקצוע ונציגי ציבור, בבעלות מלאה או חלקית של הרשות המקומית.
 דומאות לתאגידים עירוניים-

- היכל התרבות בע"מ
- הרשות לפיתוח כלכלי
- מי אביבים בע"מ תאגיד המים והביוב תל אביב-יפו
- החברה הכלכלית
- אוצר מפעלי- ים בע"מ

5. יוסף הגיש בקשה ליישוב סכסוך לבית המשפט לענייני משפחה נגד ברכה, אשתו. לאחר שבועיים התייצבו בני הזוג לפגישת מהוו"ת ביחידת הסיוע. הפגישה נכשלה, ותקופת עיכוב ההליכים לא הוארכה. ברכה ספרה בקוצר רוח את הימים, וכשחלפו 61 ימים מן היום שבו הגיש יוסף את הבקשה ליישוב סכסוך, הגישה ברכה לבית המשפט לענייני משפחה תביעה למזונות אישה נגד יוסף. יוסף התרגז, ולמחרת הגיש תביעת גירושין נגד ברכה לבית הדין הרבני, וכך בתביעתו את מזונות האישה.

איזו מבין התביעות דינה להימחק?

- א. בית הדין הרבני ימחק את התביעה של יוסף בעניין מזונות האישה : תביעה למזונות אישה הוגשה קודם לכן מטעם ברכה לבית המשפט לענייני משפחה אשר קנה סמכות לדון בסוגיה זו בשל "מרוץ הסמכויות".
- ב. בית הדין הרבני ימחק את התביעה של יוסף למזונות אישה מכיוון שהבקשה להליך יישוב הסכסוך הוגשה לבית המשפט לענייני משפחה. על כן היה עליו להגיש את התביעה לאותה ערכאה שאליה הוגשה הבקשה ליישוב סכסוך.
- ג. **בית המשפט לענייני משפחה ימחק את התביעה של ברכה למזונות אישה מכיוון שאין לברכה זכות להגיש תביעה במועד זה.**
- ד. שתי התביעות יימחקו מכיוון שטרם חלפו 60 ימים מאז התקיימה פגישת המהוו"ת האחרונה, ועל כן עדיין לא חלפה תקופת עיכוב ההליכים הקבועה בחוק.

החלופה הנכונה היא חלופה ג'

סעיפים 3, 4 לחוק חוק להסדר התדיינות בסכסוכי משפחה, תשע"ה-2014

לאחר עתירה שהוגשה- השאלה נפסלה

טענת העותרים הייתה כי "10 הימים לפי סעיף 3(ד) לחוק הסדר התיידנות בסכסוכי משפחה, נספרים החל ממועד ישיבת המהוו"ת האחרונה ביחידת הסיוע, והרי נתון לנו כי ישיבה ראשונה ואחרונה (צוין שההליך נכשל) נערכה 14 יום לאחר הגשת הבקשה, כך שאין ספירת 10 ימים אלה כדי להשפיע או להאריך את תקופת עיכוב ההליכים מעבר ל- 45 ימים. לפיכך בתאם לנסיבות המתוארות בשאלה, ולפי הוראות החוק- בחלוף 45 ימים של עיכוב הליכים, רשאי יוסף תוך 15 ימים להגיש תביעות ובמידה והוא לא עושה כן עד היום - 60, אז למחרת היום זכאית ברכה להגיש תביעות, בדיוק כפי שעשתה בנתוני השאלה.

מצב 1- הגשת בקשה ליחידת הסיוע (45 ימים עיכוב הליכים אוטומטי) + 15 ימים (אם יחידת הסיוע ביקשה הארכה זו) = 60 ימים.

מצב 2- הגשת בקשה ליחידת הסיוע (45 ימים עיכוב הליכים אוטומטי, אם זה לא צלח, יודיעו הצדדים תוך 10 ימים לבית המשפט מהפגישה האחרונה ביחידת הסיוע) + 15 ימים (ס' 3ה). אף אחד לא פונה לאף ערכאה, בהתאם לנתוני השאלה) + 15 ימים (קדימות למי שהגיש את הבקשה ליחידת הסיוע) = 70 ימים. מהיום ה- 71 תוכל האישה להגיש תביעה.

השאלה נפסלה בעתירה בגלל שהמחוקק הבין שהסעיף בעייתי ועמום, לא בגלל נתוני השאלה או עניינים אחרים.

יישום:

1. יוסף הגיש נגד ברכה, אשתו, בקשה ליישוב סכסוך לביהמ"ש לענייני משפחה.
 2. בהתאם לסעיף 4 לחוק הסדר התדיינות - "במידה ולא הגיעו הצדדים להסדר מוסכם בהליך ליישוב סכסוך בהסכמה, רשאי הצד שהגיש תחילה את הבקשה ליישוב הסכסוך, להגיש בתוך 15 ימים, תובענה בעניין של סכסוך משפחתי לכל ערכאה שיפוטית שלה סמכות לדון בעניין לפי דין".
 3. לעניין מועד הגשת התובענה, בהתאם לסעיף 4, ניתן להגיש לאחר ש"חלפו התקופות כאמור בסעי' 3(ה)".
- סעיף 3(ה) דן במספר תקופות:**
- א. **תקופה של 60 ימים** מיום הגשת הבקשה ליישוב סכסוך.
 - ב. **תקופה של 75 ימים** המורכבים מ-60 הימים הנ"ל + תקופת הארכה של 15 ימים כאמור בסעי' קטן (ב)(3).
הרחבה לעניין סעי' 3(ב)(3): סעיף זה קובע שכל פגישות המהות יעשו תוך 45 ימים מיום הגשת הבקשה וכי יחידת הסיוע יכולה להאריך את התקופה בה יערכו פגישות המהות ב-15 ימים על ידי הודעה לביהמ"ש.
 - ג. **תקופה קצרה או ארוכה מהתקופות הנזכרות לעיל** בהתאם להחלטת ביהמ"ש מכח סעי' 5(א)(5).
הרחבה לעניין התקופות עד כה: לפי סעי' 3(ה) התקופה הכוללת את התקופות בסעי' 3(א)-(ג) **להסבר** זה היא "תקופת עיכוב ההליכים".
 - ד. **תקופה נוספת שהצדדים הסכימו לה בכתב.**
4. בענייננו, נתון לנו כי הפגישה נכשלה ("הצדדים לא הגיעו להסדר"). לכן, מאחר והתקופה שעליה לחלוף בטרם הגשת התובענה (60 ימים בהתאם לסעי' 3(ה)) לא הוארכה או קוצרה, יוסף יכול להגיש תביעה החל מהיום ה-61 להגשת הבקשה ליישוב סכסוך. ברכה לעומת זאת לא תוכל, שכן, על פי סעי' 4, הרשות להגיש תובענה ב-15 הימים לאחר שחלפה התקופה נתונה ליוסף בלבד. ברכה תוכל להגיש תובענה לאחר שיחלפו 60 ימים ו-15 ימים נוספים - ובסך הכל לאחר 75 ימים.
 5. נתון בשאלה שברכה הגישה את התובענה תוך 61 ימים. בשל כל האמור לעיל - אין לברכה זכות להגיש תביעה במועד זה.

6. בלה הגישה תביעת מזונות בבית המשפט בארצות הברית נגד שבתאי בעלה. סמוך לאחר מכן חייב בית המשפט בארצות הברית את שבתאי בתשלום מזונות זמניים לבלה, כסעד זמני. עתה, 3 שנים לאחר שניתנה ההחלטה, בלה מבקשת לאכוף בישראל את ההחלטה למזונות זמניים. טרם ניתן בארצות הברית פסק דין סופי בתביעת המזונות.

איזה מהמשפטים הבאים אינו נכון?

- א. היות שחלפו למעלה משנתיים מיום שניתנה ההחלטה בארצות הברית, אזי בית המשפט בישראל לא ייזקק לבקשה.
- ב. תנאי להכרזה על פסק חוץ כאכיף הוא שניתנה לשבתאי אפשרות סבירה לטעון את טענותיו ולהביא את ראיותיו בפני בית המשפט בארצות הברית לפני שניתן פסק החוץ.
- ג. ניתן להכריז בישראל על ההחלטה למזונות זמניים כאכיפה, אף על פי שמדובר בהחלטת ביניים ולא בפסק דין סופי וחלוט שאינו ניתן לערעור.
- ד. לא ניתן להכריז על פסק חוץ כאכיף אם בעת הגשת התביעה בארצות הברית התנהל בישראל משפט בין בלה לשבתאי בעניין המזונות.

התשובה הנכונה היא א'

סעיף 5 לחוק אכיפת פסקי חוץ, התשי"ח-1958

מועד לאכיפה

5. לא ייזקק בית המשפט לבקשת אכיפה של פסק-חוץ שהוגשה כעבור יותר מחמש שנים מיום מתן הפסק, אלא אם הוסכם בין ישראל לבין המדינה בה ניתן הפסק על תקופה אחרת, או אם מצא בית המשפט סיבות מיוחדות המצדיקות את האכיפה.

יישום-

יש לשים לב- השאלה מתייחסת לחלופה שאינה נכונה.

חלופה א' אינה נכונה- בחלופה צוין שחלפה תקופה של שנתיים, אך לפי סעיף 5 לחוק המועד לאכיפה הוא עד 5 שנים שבמהלכם ניתן להגיש בקשה לאכיפת פסק החוץ בישראל.

חריגים- הסכם בין מדינות או נסיבות מיוחדות

לעניין מזונות זמניים- אנו יודעים שאחד מהתנאים לאכיפה של פסק חוץ הוא שמדובר בפסק דין חלוט, החלטה באשר למזונות זמניים הינו חריג שכן ניתן לאכוף פסק חוץ זמני או צווי ביניים בענייני מזונות גם כאשר לא מדובר בפסק דין חלוט.

הרחבה- אכיפת פסק חוץ-

ישנם שני מסלולים שהחוק מתווה-

1. אכיפת פסק חוץ- המסלול העיקרי- פסקי דין בחו"ל שיש בהם חיוב אופרטיבי (עושים לפסק הדין "עליה לארץ"). המטרה להפוך אותו לאכיף כדי שיהיה ניתן לבצע אותו בארץ באופן אופרטיבי.

בקשה+העתק מאושר מפסק הדין+תצהיר מפורט כי התקיימו התנאים. תשובה תוך 30 ימים (אם המשיב לא מגיש תשובה הוא לא יכול להתנגד מאוחר יותר)

2. הכרה בפסק חוץ- אין בפסקי דין אלו סעד אופרטיבי/ חיוב, אי אפשר לבצע אותם בהוצאה לפועל. לדוגמא פסק חוץ הצהרתי. מחולק לשני מסלולים - הכרה ישירה והכרה עקיפה.

א. הכרה ישירה- ס' 11 - יש הסכם בין מדינות שישראל התחייבה להכיר בפסקי דין מאותו סוג

ב. הכרה אגבית- שיקול דעת של בית המשפט אגב דיון, ולצורך אותו עניין, אם ראה שמן הצדק לעשות זאת. לא מהווה מעשה בית דין, לא חייב שיהיה הסכם בין מדינות.

התנאים לאכיפת פסק חוץ- סעיפים 3-8 לחוק

1. באותה מדינה יש לבית המשפט סמכות לתת את הפסק דין

2. הפסק הוא חלוט - לא ניתן לערער עליו עוד. חריג- מזונות

3. ניתן לאכיפה עפ"י הדינים של מדינת ישראל

4. לא נוגד את תקנת הציבור

7. לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז הוגשה בקשה לאישור תביעה נגזרת בכמה עילות. בית המשפט אישר את הבקשה בחלק מן העילות, וחלקן האחר נדחה. המשיבים מבקשים לערער על חלקה של הבקשה שאושר על ידי בית המשפט. המבקשים מבקשים לערער על החלק שנדחה.

מה הדין?

- א. על המבקשים להגיש בקשה לדיון חוזר לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז בפני הרכב של שלושה שופטים; על המשיבים להגיש ערעור לבית המשפט העליון באופן שבו מערערים על פסק דין שניתן בבית המשפט המחוזי.
- ב. **על המשיבים להגיש בקשה לדיון חוזר לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז בפני הרכב של שלושה שופטים; על המבקשים להגיש ערעור לבית המשפט העליון באופן שבו מערערים על פסק דין שניתן בבית המשפט המחוזי.**
- ג. על המשיבים להגיש בקשה לדיון חוזר למחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בתל אביב, היות שאין מחלקה כלכלית במחוז מרכז. על המבקשים להגיש ערעור לבית המשפט העליון באופן שבו מערערים על פסק דין שניתן בבית המשפט המחוזי.
- ד. על שני הצדדים לערער לבית המשפט העליון, המשיבים – ערעור ברשות, שכן מדובר בערעור על החלטת ביניים, והמבקשים – ערעור בזכות, שכן מדובר בערעור על פסק דין.

התשובה הנכונה היא ב' סעיף 41 לחוק בתי המשפט (נוסח משולב) התשמ"ד-1984

יישום-

בנסיבות השאלה הוגשה בקשה לאישור תביעה נגזרת, הבקשה אושרה חלקית. שני הצדדים מעוניינים לערער: המשיבים – רוצים לערער על החלק שהתקבל כלומר על אותו החלק שאושר בבקשה לאישור. החלטה בבקשה לאישור תביעה נגזרת הינה החלטת ביניים הניתנת בדין יחיד, לפי סעיף 41(ה) לעיל, לא ניתן לערער על ההחלטה לאשר תביעה נגזרת, אלא בית המשפט שנתן את ההחלטה יקיים דיון חוזר בבקשה בהרכב של שלושה שופטים. [כאשר השופט שנתן את ההחלטה לא יישב בהרכב] לשם לב- זה לא אומר שאין אפשרות לערער על החלטה הזו בכל זאת במסגרת פסק הדין הסופי (ההליך ממשיך) המבקשים – רוצים לערער על החלק שנדחה החלטה לדחות בקשה לאישור תביעה נגזרת הינה פסק דין. (ההליך הסתיים) ולכן המבקשים רשאים להגיש ערעור בזכות לבית משפט העליון. חלופה ג' אינה נכונה – בענייננו מדובר בעניין שהוא כלכלי-אזרחי, בהגשת תביעות בעניין זה הולכים לבית המשפט המחוזי שלו הסמכות המקומית במידה והסמכות המקומית היא במחוזי חיפה או תל אביב- העניין יידון במחלקה הכלכלית. במקרה דנן הסמכות המקומית נתונה למחוזי מרכז- ששם אין מחלקה כלכלית. והמחוזי מרכז הוא בית המשפט שנתן את החלטתו בבקשה- הערעור יוגש לבית המשפט שנתן החלטתו. במידה והסמכות המקומית הייתה במחוזי תל אביב- הבקשה לאישור תביעה נגזרת מלכתחילה הייתה נדונה במחלקה הכלכלית.

הרחבה

<u>תביעה ייצוגית</u>	<u>תביעה ייצוגית</u>	<u>תביעה כלכלית</u>	<u>תביעה ייצוגית</u>	<u>תובענה ייצוגית מנהלית- ביהמ"ש לעניינים מנהליים</u>
לאשר	החלטה אחרת, שופט, ערעור ברשות 60 ימים	לא מערערים (שדרוג), רק במסגרת פסק הדין	דיון חוזר, מותב שלושה שופטים	
לדחות	פסק דין, ערעור בזכות, למעלה, 60 ימים	החלטה אחרת, ניתן לערער רק אם ניתן בשלום	פסק דין, ערעור בזכות	1. חדלתי מגבייה 2. 24 חודשים אחורה

8. בהליך אזרחי נתקל בית המשפט בקושי מקצועי בחוות דעת של מומחה מטעם בית המשפט. בית המשפט אינו מטייל ספק במהימנות המומחה.

מה אינו רשאי בית המשפט לעשות?

- א. להכריע בשאלות שבמחלוקת על סמך חוות הדעת שערך המומחה וראיות נוספות.
- ב. למנות מומחה נוסף על המומחה שמינה מבלי לפסול את המומחה הראשון.
- ג. לפסול את המומחה שמינה ולמנות מומחה אחר תחתיו.
- ד. לפסול את המומחה שמינה ולפסוק לפי הראיות ללא חוות הדעת הפסולה.

הועדה הבוחנת כיוונה לחלופה ב'.
תקנה 88 לתקנות סדר הדין האזרחי התשע"ט - 2018.
רע"א 6117/19 פלוני נ' מרכז החינוך העצמאי.

בשלב ההשגות הועדה הבוחנת פסלה את השאלה

בהשגה אשר הוגשה לוועדה הבוחנת נאמר כך:

בית המשפט רשאי "למנות מומחה נוסף" כמתואר בחלופה ב'. לפיכך, חלופה ב' מהווה תשובה שגויה (מאחר שבשאלה נשאלו הנבחנים מה בית המשפט אינו רשאי לעשות)?

יובהר כי דרך הפעולה של "מינוי מומחה נוסף" לפי פסק הדין, היא מינוי נוסף על מומחה שכבר קיים והמשמעות היא שבדרך פעולה זו אין פוסלים את המומחה הראשון.

הועדה הבוחנת החליטה לפסול את השאלה.

מומחה מטעם בית המשפט:

88. (א) בית המשפט רשאי בכל עת למנות מטעמו מומחה, כמה מומחים או צוות של מומחים למתן חוות דעת בעניין שבמומחיות, ולתת מזמן לזמן הוראות והנחיות בנוגע למילוי התפקיד.

(ב) בהחלטתו למנות מומחה מטעם בית המשפט ישקול בית המשפט, בין השאר, את שווי נושא התביעה, עניינה, היקף וסוג המחלוקת שבין בעלי הדין או שבין המומחים מטעם בעלי הדין.

(ג) מונה מומחה מטעם בית המשפט והוגש באותו עניין גם חוות דעת מומחים מטעם בעלי הדין, לא ייחקרו המומחים מטעם בעלי הדין, זולת אם הודיע בעל דין על רצונו לחקור את כולם או מקצתם; הודיע כך בעל דין, ייחקרו המומחים כאמור באופן ובהיקף כפי שיורה בית המשפט בהתחשב בנסיבות העניין, ובשים לב לחוות דעתו של המומחה מטעם בית המשפט ולעדויות.

רע"א 6117/19 פלוני נ' מרכז החינוך העצמאי:

" ככלל, נקבע כי מומחה נוסף ימונה במקרים בהם בית המשפט נתקל בקושי מקצועי בחוות הדעת או במומחה, אשר מותיר ספק בלבד של בית המשפט ביחס ליכולתו להכריע בדבר מצבו הרפואי של התובע על סמך החומרים שלפניו. כן נקבע כי מינוי מומחה נוסף יעשה במשורה, ובמקרים בהם סבור השופט היושב בדיון כי לא יאה זה ראוי לקבוע ממצאים שברפואה בהסתמך על חוות דעתו של המומחה אשר מונה על-ידו ועל הראיות הנוספות בתיק בלבד (ראו: רע"א 337/02 מזרחי נ' כלל חברה לביטוח בע"מ, פ"ד נו(4) 673, 676 (2002); עניין פלוני). "

יישום-

חלופה ב' - בית המשפט אכן רשאי למנות מומחה נוסף על המומחה שמינה מבלי לפסול את המומחה הראשון. וזאת לפי הפסיקה שכן נקבע כי מומחה נוסף ימונה במקרים בהם בית המשפט נתקל בקושי מקצועי בחוות הדעת או במומחה, אשר מותיר ספק בלבד של בית המשפט ביחס ליכולתו להכריע בדבר מצבו הרפואי של התובע על סמך החומרים שלפניו.

9. בתוך כמה ימים מיום מתן פסק הדין של בית המשפט המחוזי – שניתן בערעור על פסק דינו של בית הדין הארצי של לשכת עורכי הדין – ניתן להגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון?

א. בתוך 60 יום.

ב. בתוך 30 יום.

ג. בתוך 45 יום.

ד. בתוך 15 יום.

התשובה הנכונה היא ב'

סעיף 41 לחוק בתי המשפט (נוסח משולב) התשמ"ד 1984

סעיף 71 לחוק לשכת עורכי הדין התשכ"א – 1961

סעיף 2 לתקנות בתי המשפט (סדרי דין בערעור לביהמ"ש העליון לפי חוק לשכת עורכי הדין) תשמ"ט - 1988

בש"פ 19/8497 יעקב פודים נ' ועדת האתיקה במחוז ירושלים של לשכת עוה"ד

ערעור [19/ב]

41. (א) פסק דין של בית משפט מחוזי בערכאה ראשונה ניתן לערעור לפני בית המשפט העליון.

ערעור לבית המשפט המחוזי בירושלים

71. על פסק דין של בית הדין המשמעתי הארצי רשאים הנאשם והקובל לערער לפני בית המשפט המחוזי בירושלים תוך שלושים יום מיום קבלת פסק הדין; וכן רשאים לערער כאמור ועדת האתיקה הארצית והיועץ המשפטי לממשלה אף אם לא היו קובלים.

הגשת ערעור

2. (א) ערעור יוגש בכתב במסירת שלושה עותקים של הודעת ערעור מנומקת לבית המשפט, בצירוף מספר עותקים מספיק לשם המצאה למשיבים; ההודעה תהא חתומה ביד המערער או בא כוחו.

(ב) הערעור יוגש תוך 30 ימים מיום שקיבל המערער את החלטתו או את פסק הדין נושא הערעור; בית המשפט או רשם רשאים, מטעמים מיוחדים שיירשמו, להאריך את המועד האמור.

בש"פ 19/8497 יעקב פודים נ' ועדת האתיקה במחוז ירושלים של לשכת עוה"ד

נגד המערער הוגשה תלונה לוועדת האתיקה שליד הוועד המחוזי של לשכת עורכי הדין בירושלים (להלן: ועדת האתיקה) בגין התנהלות רשלנית של המערער בניהול הליכים משפטיים והליכי הוצאה לפועל.

ביום 27.2.2011 בטרם מתן הכרעה בהליך האזרחי, הגישה ועדת האתיקה קובלנה נגד המערער לבית הדין המשמעתי במחוז ירושלים (להלן: בית הדין המחוזי).

פסק דינו מיום 17.7.2019, דחה בית המשפט המחוזי את הערעור.

ביום 2.10.2019 הגיש המערער בקשת רשות ערעור לבית משפט זה על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, אך מזכירות בית המשפט דחתה את ההליך מהמרשם בשל האיחור שבהגשתו.

יישום-

ניתן להגיש בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי הדין בערעור על פסק הדין של בית הדין הארצי של לשכת עורכי הדין.

הבקשת רשות לערער תוגש בתוך 30 ימים.

ערכאה דיונית - בית הדין הארצי של לשכת עורכי הדין

ערכאת ערעור – בזכות תוך 30 ימים לבית המשפט המחוזי בירושלים

ערעור נוסף לביהמ"ש העליון – על החלטת המחוזי, ניתן להגיש בקשת רשות ערעור, תוך 30 ימים.

10. ביום 1.1.2020 ניתנה החלטה על ידי שופט בית משפט לענייני משפחה לפיה נדחתה בקשה להורות על היפוך סדר הבאת הראיות בהליך שעניינו "קיום צוואה".

מה הדין לעניין ערעור על החלטה כאמור?

- א. לא ניתן לערער על ההחלטה כאמור, אלא במסגרת ערעור על פסק הדין הסופי.
- ב. ניתן לערער על החלטה כאמור בתוך 60 ימים מהמועד שבו הומצאה ההחלטה למערער.
- ג. ניתן לערער על החלטה כאמור בתוך 30 ימים מהמועד שבו הומצאה ההחלטה למערער.
- ד. ניתן לערער על החלטה כאמור בתוך 20 ימים מהמועד שבו הומצאה ההחלטה למערער.

התשובה הנכונה היא א'

סעיף 1 לצו בתי המשפט (סוגי החלטות שלא תינתן בהן רשות ערעור) התשס"ט-2009

סוגי החלטות

1. לא תינתן רשות ערעור על החלטה מן הסוגים המפורטים להלן:
 - (1) החלטה בעניין קביעה ושינוי של מועדי דיון ומועדים להגשת בקשות, תגובות, כתבי טענות, מסמכים, סיכומים ותצהירים (להלן בצו זה – כתבי טענות)
 - (2) החלטה בבקשה להארכת מועד הקבוע בחיקוק, למעט החלטה שמשמעותה שלילת האפשרות לפתוח בהליך;
 - (3) החלטה בנוגע להיקף כתבי טענות;
 - (4) החלטה בעניין שלבי הדיון בהליך, למעט החלטה שהדיון יישמע במפוצל או שיתקיים דיון נפרד בתביעה שכנגד ובהודעה לצד שלישי;
 - (5) החלטה בעניין הזמנת עדים, סדר שמיעת עדים, ושאלות המוצגות לעדים לרבות קבלה או דחייה של התנגדות בעניין זה, למעט החלטה על דחיית בקשה לזמן עד או להגיש ראיה, או החלטה בעניין בקשה לעדות מוקדמת;
 - (6) החלטה בעניין סדר הבאת עדויות ואופן הגשת עדויות, למעט החלטה בעניין מתן עדות מחוץ לכתלי בית המשפט, ובכלל זה בהיוועדות חזותית;
 - (7) החלטה שהיא קבלת בקשה לביטול פסק דין או לביטול החלטה;
 - (8) החלטה בעניין הטלת הוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין ושיעורם, למעט אם ניתנה לאחר מתן פסק הדין ואינה נבלעת בו;
 - (9) החלטה ליתן רשות להגן ולקבל התנגדות לביצוע שטר או התנגדות לביצוע תביעה על סכום קצוב לפי סעיף 1א81 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967;
 - (10) החלטה לפי פרק ט' לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984, למעט החלטה בעניין גילוי מסמך פלוני, עיון במסמכים ובעניין טענת חיסיון.

יישום-

בנסיבות השאלה ניתנה החלטה הקשורה לסדר הבאת הראיות לפי סעיף 1(6).
ההחלטות המנויות בסעיף 1 לצו הן החלטות שמערערים עליהן רק בסוף, במסגרת פסק הדין הסופי.
לשים לב- צו נאמן חל גם החלטות הניתנות בבית משפט השלום בשבתו כבית המשפט לענייני משפחה

11. ראובן מעוניין להגיש נגד שמעון תביעה לקבוע כי ראובן הוא הבעלים של מקרקעין רשומים ומוסדרים כדין שמחזיק שמעון. שווי המקרקעין הוא שני מיליון ₪.

מה הדין?

- א. התביעה תוגש לבית משפט השלום. האגרה תיקבע לפי שוויים הכספי של המקרקעין.
- ב. התביעה תוגש לבית המשפט המחוזי. האגרה תיקבע לפי שוויים הכספי של המקרקעין.
- ג. התביעה תוגש לבית המשפט המחוזי. האגרה תיקבע לפי השיעור הנקוב בתקנות לגבי הליכים שרואים את שוויים כבלתי ניתנים לביטוי בכסף.
- ד. התביעה תוגש לבית משפט השלום. האגרה תיקבע לפי השיעור הנקוב בתקנות לגבי הליכים שרואים את שוויים כבלתי ניתנים לביטוי בכסף.

התשובה הנכונה היא ג'

סעיפים 40, 51 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב] התשמ"ד-1984 ;
תקנה 3 לתקנות בתי המשפט (אגרות) התשס"ז-2007.

יישום-

מבחינת הסמכות העניינית-

ראובן מעוניין להגיש תביעה כדי לקבוע את בעלותו במקרקעין המוחזקים על ידי שמעון. במילים אחרות, ראובן רוצה מבית המשפט צו המצהיר שהוא הבעלים. הסמכות העניינית במקרה זה נתונה לבית המשפט המחוזי מכוח סמכותו השירותית שכן תביעה במקרקעין שאינה בעניין חזקה או שימוש, לא תידון בשלום. לשים לב- בנתוני השאלה עולה כי מחיר המקרקעין הוא שני מיליון ש"ח, מדובר במסיח שמכוון לכך שסמכותו העניינית היא לבית משפט השלום, אך לא כך המצב לאור הסעד המבוקש- סעד הצהרתי לבעלות במקרקעין, ואין זה משנה מה עלות המקרקעין.

באשר לאגרה-

לפי סעיף 3 לתקנות בתי המשפט אגרות- הליך למתן צו הצהרתי הוא הליך שרואים את שווי כבלתי ניתן לביטוי בכסף וגם במצב זה מחיר המקרקעין עלול להטעות ולגרום לנו לחשוב שמדובר בהליך הניתן לביטוי בכסף) בענייננו- האגרה תיקבע לפי השיעור הנקוב בתקנות לגבי הליכים שרואים את שוויים כבלתי ניתנים לביטוי בכסף.

12. ועדת הבחירות לכנסת לא אישרה את מועמדותו של חבר הכנסת יהב להשתתף בבחירות לכנסת משום שיש במעשיו משום הסתה לגזענות. יהב פונה אליכם כדי להתייעץ כיצד ניתן לערער על החלטת הוועדה.

מה תיעצו לו?

- א. הוא לא צריך לערער, שכן החלטת ועדת הבחירות המרכזית כי מועמד מנוע מלהשתתף בבחירות טעונה אישור בית המשפט העליון.
- ב. הוא יכול לערער לוועדת הבחירות העליונה היושבת כערכאת ערעור על החלטות ועדת הבחירות המרכזית לכנסת.
- ג. הוא לא יכול לערער בכלל, שכן החלטות ועדת הבחירות לכנסת הן סופיות.
- ד. ועדת הבחירות לכנסת אינה מוסמכת לפסול מועמד יחיד מלהשתתף בבחירות לכנסת. סמכותה מוגבלת לפסילת רשימת מועמדים.

התשובה הנכונה היא א' סעיף 7 לחוק יסוד: הכנסת.

מניעת השתתפות בבחירות (תיקון מס' 35) תשס"ב-2002 (תיקון מס' 46) תשע"ז-2017

א7. (א) רשימת מועמדים לא תשתתף בבחירות לכנסת ולא יהיה אדם מועמד בבחירות לכנסת, אם יש במטרתה או במעשיה של הרשימה או במעשיו של האדם, לרבות בהתבטאויותיו, לפי הענין, במפורש או במשתמע, אחד מאלה:

- (1) שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית;
- (2) הסתה לגזענות;
- (3) תמיכה במאבק מזוין, של מדינת אויב או של ארגון טרור, נגד מדינת ישראל.

(תיקון מס' 39) תשס"ח-2008

(1א) לענין סעיף זה, יראו מועמד ששהה במדינת אויב שלא כדין בשבע השנים שקדמו למועד הגשת רשימת המועמדים כמי שיש במעשיו משום תמיכה במאבק מזוין נגד מדינת ישראל, כל עוד לא הוכיח אחרת.

(ב) החלטת ועדת הבחירות המרכזית כי מועמד מנוע מלהשתתף בבחירות טעונה אישור בית המשפט העליון.

(ג) מועמד יצהיר הצהרה לענין סעיף זה.

(ד) פרטים לענין הדיון בוועדת הבחירות המרכזית ובבית המשפט העליון ולענין הצהרה לפי סעיף קטן (ג), ייקבעו בחוק.

יישום-

- חוק יסוד הכנסת מעניק לוועדת הבחירות המרכזית למנוע ממועמד או מרשימת מועמדים להשתתף בבחירות לכנסת. מדוע? אם יש בהתבטאויותיהם, מעשיהם או מטרותיהם אחד מאלה-
- שלילת קיומה של המדינה כיהודית ודמוקרטית
 - הסתה לגזענות
 - תמיכה במאבק מזוין של מדינת אויב או ארגון טרור נגד המדינה.

לשים לב- אם מועמד שהה במדינת אויב במהלך 7 שנים לפני שהגיש את הבקשה- יראו אותו כמי שתמך במאבק מזוין נגד ישראל (אלא אם כן הוכיח אחרת)

באשר לערעור- כאשר ועדת הבחירות המרכזית מחליטה למנוע השתתפות בנושא כזה רגיש היא נאלצת לקבל על כך אישור מבית המשפט העליון, ולכן אין צורך בערעור במצב שכזה.

רציונאל- העליון כבר דן בסוגיה זו- ערעור במצב שכזה לא יביא לשינוי בהחלטה.

13. אלישבע, הנתבעת, לא הודתה בעובדות שטען להן מיכאל, התובע, בכתב תביעתו. לאחר שכל אחד מהם הרצה את פרשתו והביא את ראיותיו, קבע בית המשפט כי אלישבע תסכם את טענותיה לפני מיכאל.

מה הדין?

- א. **בית המשפט יורה על סדר סיכומי הטענות, משך הטענות שבעל פה או היקף הטענות שבכתב.**
- ב. בתום הבאת הראיות על התובע לסכם את טענותיו, ואחריו על הנתבע לסכם את טענותיו.
- ג. בתום הבאת הראיות זכאי הנתבע לסכם את טענותיו, ואחריו זכאי התובע לסכם את טענותיו אלא אם כן הורה בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, על סדר סיכומים אחר.
- ד. בתום הבאת הראיות זכאי התובע לסכם את טענותיו, ואחריו זכאי הנתבע לסכם את טענותיו אלא אם כן הורה בית המשפט, מטעמים מיוחדים שיירשמו, על סדר סיכומים אחר.

התשובה הנכונה היא א'

תקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט - 2018

דרך סיכום טענות

74. (א) סיכומי טענות בעלי הדין יישמעו בעל פה בהקדם האפשרי לאחר סיום הבאת הראיות; בית המשפט רשאי במקרים המתאימים, בהתחשב, בין השאר, בהיקף הראיות בכתב ובעל פה, במורכבותה של התביעה ובטיב הסכסוך בין הצדדים, להורות שסיכומי הטענות על הפרשה כולה או על שאלה מסוימת שהורה, יוגשו בכתב.
(ב) בית המשפט יורה על סדר סיכומי הטענות, משך הטענות שבעל פה או היקף הטענות שבכתב.

(ג) דין אי-הגשת סיכומי הטענות בכתב במועד, כדין אי-התייצבות לדיון.

14. כנגד חברת "השופעים" בע"מ הוגשה בקשה לאישור תביעה כייצוגית. "השופעים" מעוניינת להגיש הודעת צד ג' נגד חברת "הנדיבים" בע"מ.

מה הדין?

- א. חברת "השופעים" זכאית להגיש הודעת צד ג'.
- ב. על חברת "השופעים" לבקש את רשות בית המשפט להגשת הודעת צד ג' יחד עם תגובתה לבקשה לאישור התביעה כייצוגית.
- ג. לאחר שתאושר התביעה כייצוגית תהיה חברת "השופעים" זכאית להגיש הודעת צד ג'.
- ד. אין אפשרות להגיש הודעת צד ג' בתביעות ייצוגיות.

התשובה הנכונה היא ב'

תקנה 22 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018;

רע"א 5635/13 קורל- תל בע"מ נ' אביהוא רז.

הודעה לצד שלישי:

22. נתבע רשאי לתת הודעה לצד שלישי לכל אדם, במקרים שבהם הוא זכאי ממנו להשתתפות, לשיפוי או לביצוע פעולה בנוגע לסעד הנתבע ממנו או אם מתקיים קשר עובדתי או משפטי משותף בסוגיה שבינו ובין הצד השלישי, הכרוכה בנושא התובענה.

רע"א 5635/13 קורל- תל נ' אביהוא רז ואח':

בתאריך 1.4.2015 ניתן על ידי בית המשפט פסק דין ארוך ומפורט אשר קובע כי אכן ניתן לשלוח הודעת צד שלישי במסגרת תביעה ייצוגית, אך קובע מספר הגבלות ותנאים:

1. יש לבקש רשות מבית המשפט על מנת להגיש הודעה לצד השלישי.
2. יש להגיש את הבקשה ביחד עם התגובה לבקשה לאישור התובענה כייצוגית.
3. לשם היעילות, יש לצרף אף את הצד השלישי כמשיב לבקשת הרשות להגיש את ההודעה לצד השלישי (זאת, בשונה מהכלל הרגיל שלפיו אין הצד השלישי משיב לבקשה מסוג זה)
4. בגדר כתיבי בי-הדין המוגשים בקשר לבקשת הרשות (בבקשה ובתשובות לה) על בעלי הדין לכלול את התייחסותם למתן ההוראות הנדרשות לדיון בהודעה לצד השלישי.
5. עם תשובת הצד השלישי לבקשת הרשות להגיש את ההודעה נגדו, על הצד השלישי להגיש גם כתב תשובה מטעמו במענה לבקשה לאישור התובענה הייצוגית. בכתב תשובה זה תהיה התייחסות הן לטענות המועלות בבקשה לאישור התובענה הייצוגית והן לטענות שמעלה הנתבע נגד הצד השלישי.
6. על בית המשפט לתת רשות להגיש הודעת צד ג' אם התרשם שקיים בסיס לטענות הנתבעת נגד הצד השלישי.
7. אם בית המשפט נתן רשות לשלוח הודעה לצד השלישי, עליו לתת הוראות הרלוונטיות לדיון בהודעת צד ג' בשלב בירור הבקשה לאישור התובענה כייצוגית.
8. אם אושרה הבקשה לאישור התובענה כייצוגית, על בית המשפט לתת הוראות נוספות ביחס לבירור ההודעה לצד השלישי.

יישום-

לפי הפסיקה- בקשת רשות למשלוח הודעת צד ג' תשלח **ביחד עם תשובה לבקשה לאישור תובענה ייצוגית**, ולא בשלב הגשת כתב ההגנה. לכן, על חברת "השופעים" לבקש את רשות בית המשפט להגשת הודעת צד ג' יחד עם תגובתה לבקשה לאישור התביעה כייצוגית.

הרחבה-הודעה לצד שלישי

[תקנות 22 ו-23 לתקסד"א]

מהותה של ההודעה - נתבע רשאי ליתן הודעה לצד שלישי לכל אדם, במקרים בהם הוא זכאי ממנו להשתתפות, לשיפוי או לביצוע פעולה בנוגע לסעד הנתבע ממנו או אם מתקיים קשר עובדתי או משפטי משותף בסוגיה שבינו ובין הצד השלישי, הכרוכה בנושא התובענה.

המטרה העיקרית של ההליך יעילות דיונית, לחסוך מהנתבע להתדיין פעם נוספת מול צד שלישי, שכבר הכל יפתר באותו הליך.

דוגמא - דנה עשתה תאונת דרכים והיא מבוטחת בביטוח חובה, כתוצאה מהתאונה יוסי נפגע ונגרמו לו נזקי גוף. יוסי מגיש תביעה נגד דנה, ובמקרה כזה דנה תגיש הודעת צד ג' לחברת הביטוח כדי שבמידה ויפסק שדנה צריכה לשלם על הנזקים, חברת הביטוח היא זו שתשלם.

ויכול להיות שהצד השלישי קשור לשאלה או פלוגתה השנויה במחלוקת בין התובע לנתבע, וראוי שגם צד שלישי יהיה חלק מההליך הזה.

המועד להגשת ההודעה - ההודעה לצד שלישי תוגש בתוך הזמן שנקבע להגשת כתב הגנה, 60 ימים ממועד המצאת כתב התביעה (בתביעת רשלנות רפואית ההודעה תוגש בתוך 120 ימים), ויש לצרף לה העתקים מכתבי הטענות שהוגשו בתובענה אם לא הומצאו לצד השלישי קודם לכן.

אין צורך בקבלת רשות מבית המשפט על מנת לשלוח הודעת צד שלישי. חריג - בהתאם לתקנה 80(ב) נתבע במסלול דיון מהיר רשאי ליתן הודעה לצד שלישי, אך ורק אם ניתנה לכך רשות מטעם בית המשפט, וכי המועד להגשת כתב ההגנה על ידי הצד השלישי במסלול דיון מהיר כאמור הוא 45 ימים.

כמו כן, נקבע כי דין צד שלישי שהומצאה לו הודעה הינו כדין נתבע לכל דבר ורשאי בהתאם לכך גם הוא להמציא הודעת צד שלישי לנתבע אחר (הודעת צד ד'), אך הוא אינו רשאי להגיש תביעה שכנגד.

כתב הגנה מטעם צד שלישי - רצה צד שלישי לחלוק על ההודעה כלפיו או על כתב התביעה שהוגש נגד בעל הדין שנתן לו את ההודעה, יגיש כתב הגנה בתוך 60 ימים מהיום שההודעה הומצאה לו.

שמיעת ההודעה לצד שלישי - בית המשפט יורה על עיתוי שמיעת ההודעה לצד שלישי וסדר ניהולה.

15. גיאבר הגיש תובענה ובמסגרתה בקשה לסעד זמני. השופטת יסמין מעוניינת לקיים דיון בתובענה לגופה, במקום קיום הדיון במעמד הצדדים בבקשה לסעד הזמני.

מי מוסמך להורות על כך?

- א. **השופטת יסמין, אם ראתה כי יהיה בכך כדי לייעל את הדיון והדבר לא יפגע באופן בלתי מידתי בבעלי הדיון.**
- ב. **רק נשיא בית המשפט, אם ראה כי יהיה בכך כדי לייעל את הדיון ולחסוך מזמנו של בית המשפט ומזמנם של הצדדים.**
- ג. **נשיא בית המשפט, או שופט שנשיא בית המשפט מינה לכך, אם ראה כי יהיה בכך כדי לייעל את הדיון ולחסוך מזמנו של בית המשפט ומזמנם של הצדדים.**
- ד. **לא ניתן לקיים דיון בתובענה לגופה במקום קיום הדיון במעמד הצדדים בבקשה לסעד הזמני.**

התשובה הנכונה היא א'

תקנה 99 לתקנות סדר הדיון האזרחי, תשע"ט - 2018

שמיעת התובענה במקום דיון בסעד הזמני

99. בית המשפט רשאי להורות על הקדמת מועד הדיון בתובענה, חלף מתן סעד זמני, אם סבר כי יהיה בכך כדי לייעל את הדיון והדבר לא יפגע באופן בלתי מידתי בבעלי הדיון.

16. התובע הגיש תביעה בבית המשפט המחוזי למתן סעד כספי בגובה 3 מיליון ש"ח. הנתבע הגיש כתב הגנה ובד בבד הגיש תביעה שכנגד לפיצוי בגובה מיליון ש"ח בעילה שונה מהעילה בכתב התביעה המקורי של התובע, וכן הגיש הודעת צד ג' לשיפוי בגובה מיליון ש"ח אם יימצא אחראי לנזק התובע.

מה הדין?

- א. בית המשפט המחוזי אינו מוסמך לדון בתביעה שכנגד וגם לא בהודעת צד ג', הואיל והן בסמכות בית משפט השלום לפי סכומן.
- ב. בית המשפט המחוזי מוסמך לדון בתביעה שכנגד, אך לא בהודעת צד ג', המסורה לפי סכומה לבית משפט השלום.
- ג. בית המשפט המחוזי אינו מוסמך לדון בתביעה שכנגד הואיל והיא לא באותו נושא ובאותן נסיבות לתביעה של התובע, אך כן מוסמך לדון בהודעת צד ג' הואיל והיא באותו נושא של התביעה של התובע.
- ד. בית המשפט המחוזי מוסמך לדון הן בתביעה שכנגד והן בהודעת צד ג'.

התשובה הנכונה היא ד'

סעיף 40 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב] התשמ"ד-1984.

הסמכות [18/ב] (תיקון מס' 21) תשנ"ה-1995

40. בית משפט מחוזי ידון באלה:

(תיקון מס' 59) תש"ע-2010

(1) כל עניין אזרחי או פלילי שאיננו בסמכותו של בית משפט שלום; בתביעה שכנגד אזרחית מוסמך לדון בית משפט מחוזי אף אם אותו עניין או אותה תביעה הם בסמכותו של בית משפט שלום, ואם התביעה שכנגד היא באותו הנושא או נובעת מאותן נסיבות – אף אם העניין או התביעה הם בסמכות המחלקה הכלכלית לפי סעיף 42ה; ואולם – בענייננו, ביהמ"ש המחוזי מוסמך לדון בתביעה שכנגד, אף אם סכומה נמוך מסמכותו. זאת ועוד, בסמכותו לדון בכל הודעת צד ג' לא משנה מה סכומה- לאור העובדה כי הודעת צד ג' היא הודעה, ולא תביעה עצמאית.

17. המשפט הפלילי בעניינו של זכריה נמשך זמן רב. בדיון הראשון כפר זכריה בעובדות כתב האישום. בית המשפט הודיע לשני הצדדים את המועד הבא לדיון והבהיר שלא תהיה דחייה. זכריה התייצב לדיון, אך התובע לא הגיע. בית המשפט החליט שהמשפט לא יידחה.

מה הדין?

- א. על בית המשפט לבטל את האישום נגד זכריה.
- ב. על בית המשפט לזכות את זכריה מכל אשמה.
- ג. על בית המשפט להמשיך לנהל את המשפט בהיעדרו של התובע.
- ד. על בית המשפט להתלות את ההליכים נגד זכריה עד להודעה מטעם התובע בעניין.

התשובה הנכונה היא ב'

סעיפים 94, 133 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1982

תוצאות חזרה מאישום [84]

94. (א) חזר בו תובע מאישום לפני תשובת הנאשם לאישום, יבטל בית המשפט את האישום; חזר בו לאחר מכן, יזכה בית המשפט את הנאשם מאותו אישום.

(תיקון מס' 19) תשנ"ה-1995

(ב) בהסכמת התובע והנאשם רשאי בית המשפט לבטל אישום, בכל עת עד להכרעת הדין, ודין הביטול יהיה כדין ביטול לפני תשובת הנאשם.

(תיקון מס' 19) תשנ"ה-1995

(ג) אישום שבוטל, לפי סעיף קטן (ב), לא יוגש מחדש אלא באישור היועץ המשפטי לממשלה ומטעמים שיירשמו.

העדר תובע [121]

133. לא התייצב התובע במועד שנקבע למשפט אף על פי שהודע לו המועד, ובית המשפט לא ראה לדחות את המשפט למועד אחר, ינהג בית המשפט כאמור בסעיף 94 כאילו חזר בו התובע מהאישום, אולם רשאי הוא להרשיע את הנאשם בעבירה המתגלית מן העובדות שהודה בהן או שהוכחו, ולגזור את דינו.

יישום-

אי התייצבות של התובע למשפט מביאה לשלוש תוצאות אפשריות:

- בית המשפט רשאי לדחות את הדיון למועד אחר
- להרשיע את הנאשם- ההרשעה תהיה בעבירה המתגלית מן העובדות שהודה בהן או שהוכחו, ולגזור את דינו
- בית המשפט ינהג כאמור בסעיף 94- חזרה מן מהאישום. (תשובת הנאשם לאישום- קו פרשת המים)
 - אם התובע לא התייצב לפני תשובת הנאשם לאישום- ביטול האישום
 - אם התובע לא התייצב לאחר תשובת הנאשם לאישום- זיכוי הנאשם

בנסיבות השאלה- בית המשפט הבהיר לצדדים שלא תהיה דחייה של הדיון, זכריה כפר בעובדות כתב האישום ככה שאנחנו לאחר תשובת הנאשם לאישום האופציה שנותרה- לנהוג לפי תוצאות חזרה מאישום- בית המשפט יזכה את זכריה לאור העובדה שאנו לאחר תשובת הנאשם לאישום.

18. במהלך דיון במשפט פלילי בבית משפט השלום בתל אביב העלה הנאשם טענת פסלות כלפי השופט. השופט דן בטענה ודחה אותה. הנאשם עומד על דעתו שיש לפסול את השופט.

מה הדין?

- א. במשפט פלילי אין ערעורים על הליכי ביניים, לכן הנאשם יהיה רשאי לכלול את ערעורו על החלטת השופט במסגרת הערעור הכולל על פסק הדין.
- ב. הנאשם רשאי להגיש ערעור לבית המשפט המחוזי בתוך 5 ימים, אך אם לא יעשה כן, יהיה הנאשם רשאי לכלול את ערעורו על ההחלטה במסגרת הערעור הכולל על פסק הדין.
- ג. הנאשם רשאי להגיש ערעור לבית המשפט העליון בתוך 5 ימים, אך אם לא יעשה כן, יהיה הנאשם רשאי לכלול את ערעורו על ההחלטה במסגרת הערעור הכולל על פסק הדין.
- ד. **הנאשם רשאי להגיש ערעור לבית המשפט העליון בתוך 5 ימים, ואם לא יעשה כן, לא יהיה הנאשם רשאי לכלול את ערעורו על ההחלטה במסגרת הערעור הכולל על פסק הדין.**

התשובה הנכונה היא ד'

סעיף 77א לחוק בתי המשפט [נוסח משולב] התשמ"ד-1984;

סעיפים 147, 148 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1982.

עילות פסלות (תיקון מס' 15) תשנ"ב-1992 (תיקון מס' 38) תשס"ד-2004

77א. (א) שופט לא ישב בדין אם מצא, מיזמתו או לבקשת בעל דין, כי קיימות נסיבות שיש בהן כדי ליצור חשש ממשי למשוא פנים בניהול המשפט.

ערעור על החלטה בטענת פסלות (תיקון מס' 14) תשנ"ב-1992 (תיקון מס' 40) תשס"ד-2004

147. (א) בעל דין שבדעתו לערער על החלטת שופט לפי סעיף 77א לחוק בתי המשפט יודיע על כך לבית המשפט, ומשהודיע יופסק המשפט ולא יימשך עד להחלטה בערעור, זולת אם החליט השופט, ובמותב – אב-בית-הדין, מנימוקים שיירשמו, שיש להמשיך במשפט.

(ב) הערעור יוגש בכתב, בפירוט נימוקיו, תוך חמישה ימים מהיום שבו הודעה לבעלי הדין החלטת השופט.

(ג) הוחלט להמשיך במשפט כאמור בסעיף קטן (א) רשאי נשיא בית המשפט העליון או השופט שדן בערעור, ובמותב – אב-בית-הדין, להורות על הפסקת המשפט עד להחלטה בערעור.

(ד) מי שדן בערעור יתן לבעלי הדין הזדמנות לטעון טענותיהם, ורשאי הוא לבקש מהשופט, אשר על החלטתו הוגש הערעור, להעיר את הערותיו.

סייג לטענת פסלות [132ג]

148. טענת פסלות לא תישמע ולא תשמש נימוק לערעור, אלא בהתאם להוראות סעיפים 146 ו-147.

יישום-

פסלות שופט במשפט הפלילי

טענת פסלות שופט תועלה מיד, ולא ניתן "להמתין" איתה עד לערעור על פסק הדין.

ערעור על החלטת השופט בטענות הפסלות שהועלתה, יוגש לביהמ"ש העליון תוך 5 ימים. (באזרחי-14 ימים).

19. בית משפט השלום החליט להרשיע את הנאשם, וציין בהכרעת הדין שהוא הרשיע את הנאשם בעבירה.

מה הדין?

- א. על בית המשפט לפרש את נימוקיו מיד בהכרעת הדין ולקרוא אותה בפומבי בלבד.
- ב. בית המשפט רשאי לפרש את נימוקיו מיד בהכרעת הדין ולקרוא אותה בפומבי או לפרש את נימוקיו בתוך 30 ימים מיום ההודעה על ההרשעה.
- ג. בית המשפט רשאי לפרש את נימוקיו מיד בהכרעת הדין ולקרוא אותה בפומבי או, בהסכמת בעלי הדין, להמציאם לבעלי הדין בכתב בתוך 30 ימים מיום ההודעה על ההרשעה.
- ד. בית המשפט רשאי לפרש את נימוקיו מיד בהכרעת הדין ולקרוא אותה בפומבי או להמציאם לבעלי הדין בכתב בתוך 30 ימים מיום ההודעה על ההרשעה.

הועדה כיוונה לחלופה א'

בשלב ההשגות- הועדה הבוחנת פסלה את השאלה

חלופה א' שהועדה כיוונה אליה גורפת, שכן לפי הסיפא של סעיף 182- רשאי בית המשפט במקום לקרוא את הכרעת הדין- למסור לנאשם העתק ממנה ולהסביר בפומבי את עיקרי תוכנה.

סעיפים 182-183 לחסד"פ (נוסח משולב), התשמ"ב-1982

הכרעת הדין [164]

182. בתום בירור האשמה יחליט בית המשפט בהחלטה מנומקת בכתב (להלן - הכרעת הדין) על זיכוי הנאשם או, אם מצא אותו אשם, על הרשעתו; בית המשפט יקרא את הכרעת הדין על נימוקיה בפומבי, יחתום עליה ויסמנה בתאריך הקריאה; בית המשפט רשאי - במקום לקרוא את הכרעת הדין - למסור לנאשם העתק ממנה ולהסביר בפומבי את עיקרי תוכנה; זיכה בית המשפט את הנאשם, יודיע דבר הזיכוי בתחילה.

נימוקים בזיכוי [165]

183. על אף האמור בסעיף 182, אם הודיע בית המשפט על זיכוי הנאשם, רשאי הוא -

- (1) לפרש נימוקיו מיד או תוך שלושים ימים מיום ההודעה;
- (2) לקרוא את הנימוקים בפומבי או, בהסכמת בעלי הדין, להמציאם להם בכתב, תוך שלושים ימים לאחר קריאת פסק הדין.

20. החוק העניק סמכויות חקירה לרשות חקירה מסוימת בעניינים מסוימים, אך לא קבע מי הרשות המוסמכת לנהל את התביעה באותם עניינים.

בתום החקירה בידי הרשות המוסמכת, למי אמורה רשות החקירה להעביר את חומר החקירה?

- א. רשות החקירה לא אמורה להעביר את חומר החקירה, אלא לנהל את התביעה בעצמה.
- ב. על רשות החקירה להעביר את חומר החקירה לפרקליט המחוז.
- ג. על רשות החקירה להעביר את חומר החקירה לפרקליט המדינה.
- ד. על רשות החקירה להעביר את חומר החקירה ליועץ המשפטי לממשלה.

התשובה הנכונה היא ב'

סעיף 241 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1982

חוקרים ותובעים לפי חיקוק אחר [215]

241. (א) הוראות חוק זה אינן גורעות מסמכותו של אדם המוסמך על-פי חיקוק אחר לחקור בעבירה או לנהל את התביעה.
(ב) חוקר כאמור יעביר את חומר החקירה לפרקליט המחוז; אולם אם נקבע בחיקוק אדם אחר המוסמך לנהל את התביעה באותה עבירה, יעביר את חומר החקירה לאדם כאמור.
(תיקון מס' 81) תשע"ח-2018

(ג) הוראות סעיף קטן (ב) לעניין חומר חקירה המועבר לפרקליט מחוז יחולו בכפוף להוראות סעיף 60(יא), ובכל מקום, במקום "המשטרה" יקראו "רשות אחרת המוסמכת על פי דין לחקור בעבירה"; לעניין סעיף קטן זה, "רשות אחרת המוסמכת על פי דין לחקור בעבירה" – למעט שירות הביטחון הכללי.

יישום + הרחבה

חוק סדר הדין הפלילי מסדיר כי המשטרה היא הרשות החוקרת המוסמכת לחקור על פי הדין עבירה. בנוסף- העברת חומר החקירה לתביעה מוסדר בסעיף 60 לחוק סדר הדין הפלילי.

סעיף 241- מצוי בפרק של "הוראות שונות" בחסד"פ- ומסדיר את התחולה לעניין חוקרים ותובעים לפי חיקוק אחר, וקובע כי אם ישנה הוראה בחוק אחר כי אדם אחר המוסמך על פי חיקוק אחר לחקור בעבירה או לנהל את התביעה- הוא יהיה הגורם שיחקור.

ואם לא נקבע באותו חיקוק אחר מי יהיה מוסמך לנהל את התביעה באותו עניין -חומר החקירה יועבר לפרקליט המחוז.

בנסיבות השאלה- החוק העניק סמכויות חקירה לרשות חקירה מסוימת בעניינים מסוימים- ולא נקבע מי תהיה רשות התביעה- לכן לפי סעיף 241(ב)- חומר החקירה יועבר לפרקליט המחוז.

העברת חומר החקירה בעניין הזה לפרקליט המחוז יהיה לפי סעיף 60(יא):

(יא) (1) העבירה המשטרה חומר שהושג בחקירה לפרקליט מחוז, לטיפולו של פרקליט, תעבירו בלא עמדתה בכתב לעניין הגשת כתב אישום;

(2) המשטרה תצרף לחומר שהעבירה כאמור בפסקה (1) את עמדתה בכתב לעניין מכלול התשתית הראייתית לביסוס האשמה נגד החשודים בחקירה, אלא אם כן נימקה בכתב מדוע אין באפשרותה לעשות כן;

(3) על אף האמור בפסקה (2) ניהלה המשטרה חקירה בליווי פרקליט מלווה והעבירה את החומר שהושג בחקירה לפרקליט מחוז, לטיפולו של פרקליט, תעבירו בלא עמדתה בכתב לעניין מכלול התשתית הראייתית לביסוס האשמה נגד החשודים בחקירה; ואולם היועץ המשפטי לממשלה או פרקליט המדינה רשאי לבקש כי המשטרה תעביר את עמדתה כאמור אם ראה כי הדבר דרוש לשם קבלת החלטה בתיק; בסעיף זה, "פרקליט מלווה" – פרקליט שהיועץ המשפטי לממשלה, פרקליט המדינה, משנה לפרקליט המדינה, פרקליט מחוז או מנהל מחלקה בפרקליטות המדינה קבע כי ילווה את החקירה;

(4) על אף האמור בפסקה (1), ניהלה המשטרה חקירה בלא פרקליט מלווה וסברה כי יש לסגור את תיק החקירה, רשאית היא להעביר לפרקליט מחוז את עמדתה בכתב בדבר סגירת התיק;

(5) הוראות סעיף 117 לחוק העונשין יחולו על עובד הציבור שמסר, בלא סמכות כדן, עמדה בכתב לעניין הגשת כתב אישום או לעניין מכלול התשתית הראייתית לביסוס האשמה נגד חשודים בחקירה, כאמור בסעיף קטן זה, שהגיעה אליו בתוקף תפקידו, לאדם שלא היה מוסמך לקבלה.

ובכל מקום שכתוב "המשטרה"- זה יוחלף ל"רשות אחרת המוסמכת על פי דין לחקור בעבירה" כלומר באותה רשות שיש לה סמכות לחקור לפי החיקוק האחר. (לא חל על השב"כ)

21. שמעון הכה את אברהם ואת יצחק. אברהם הוא בריא לחלוטין, אך בעקבות המכה הוא בטוח שהוא עומד למות בתוך זמן קצר. יצחק נפגע אנושות מהמכה, אך אינו יודע זאת, והוא בטוח שהוא בריא לחלוטין. אברהם ויצחק סיפרו בסמוך לאירוע, כל אחד מהם בנפרד, ליעקב ששמעון הכה אותם. נגד שמעון הוגש כתב אישום בגין עבירת התקיפה בעניין זה. אברהם ויצחק נעדרים מן הארץ ולא ניתן להביאם למשפט כעדים. יעקב הוא עד התביעה היחיד נגד שמעון.

מה הדין?

- א. עדותו של יעקב על אמרת אברהם קבילה כראיה לאמיתות תוכנה, אך עדותו של יעקב על אמרת יצחק אינה קבילה כראיה לאמיתות תוכנה.
- ב. עדותו של יעקב על אמרת אברהם אינה קבילה כראיה לאמיתות תוכנה, אך עדותו של יעקב על אמרת יצחק קבילה כראיה לאמיתות תוכנה.
- ג. עדויותיו של יעקב על אמרת אברהם ועל אמרת יצחק קבילות כראיות לאמיתות תוכן.
- ד. עדויותיו של יעקב על אמרת אברהם ועל אמרת יצחק אינן קבילות כראיות לאמיתות תוכן.

התשובה הנכונה היא ג'

סעיף 10 לפקודת הראיות [נוסח חדש] התשל"א-1971.

אמרה של קרבן אלימות

10. עדות על אמרה שאמר אדם שנעשה בו, לפי הטענה, מעשה אלימות, והאמרה נוגעת לאותו מעשה או לנסיבות-לואי שלו, תהא קבילה אף אם האדם שאמר אותה אינו נוכח כעד ואף אין להביאו למשפט משום שהוא נפטר או תשוש או חולה או נעדר מן הארץ, ובלבד שנתקיימה באותה אמרה אחת מאלה:

- (1) היא נאמרה בשעת מעשה האלימות, או בסמוך לאחריו, או לאחר שהיתה לו ההזדמנות הראשונה להתאונן עליו;
- (2) היא נוגעת למעשה האלימות לפי סדר האירועים עד כדי היותה חוליה בשלשלת הנסיבות הקשורות במישרין לביצוע העבירה;
- (3) היא נאמרה בשעה שהוא היה גוסס, או האמין שהוא גוסס, בעקבו של מעשה האלימות.

יישום-

אברהם ויצחק הם קרבנות אלימות.

כדי לבחון האם חל סעיף 10 ושיהיה ניתן להכשיר את עדויותיו של יעקב על אמרתיהם של אברהם ויצחק כראיה לאמיתות תוכן, צריכים להתקיים מספר תנאים מצטברים:

1. מדובר בקרבן אלימות - בעניינינו- אברהם ויצחק הם אכן קרבנות אלימות
2. רלוונטיות - בעניינינו- האמרות של כל אחד בנפרד ליעקב מתייחסות לכך ששמעון הכה אותם ולכן הם רלוונטיים.
3. אין חובה שהקרבן יהיה עד במשפט - בעניינינו- אברהם ויצחק נעדרים מן הארץ, ואין חובה שיהיו במשפטו של שמעון.
4. ספונטניות - בעניינינו- "אברהם ויצחק סיפרו בסמוך לאירוע"
 - הרחבה לעניין ספונטניות של קרבן אלימות-
 - האמרה יכולה להאמר בשעת המעשה/ בסמוך/ לאחר שהיתה הזדמנות ראשונה להתלונן עליו
 - האמרה נאמרה בשעה שהוא גוסס או האמין שהוא גוסס
 - האמרה נוגעת למעשה האלימות לפי סדר האירועים עד כדי היותה חוליה בשרשרת הנסיבות הקשורות במישרין לביצוע העבירה

לסיכום- ארבעת התנאים שבסעיף 10 לפקודת הראיות מתקיימים ולכן עדותו של יעקב תהיה קבילה.

הרחבה נוספת-

כשמדובר אמרת עד בעת ביצוע העבירה (סעיף 9) ובאמרת קרבן אלימות (סעיף 10) ההוראות רלוונטיות גם להליך הפלילי וגם לאזרחי, אין דרישת כתב, ואין צורך בתוספת ראייתית כדי להרשיע על בסיס עדות שכזו. אבל- כשמדובר בסעיף 10א- אמרת חוץ בכתב של עד- זה יהיה רלוונטי רק להליך הפלילי, יש דרישה של כתב, במידה ומרשיעים על בסיס עדות זו כעדות יחידה נדרשת תוספת ראייתית מסוג חיזוק+ הנמקה.

22. נאמן בהליכי חדלות פירעון של יחיד מעוניין להעסיק חוקר פרטי כדי להתחקות אחר דירה שהייתה רשומה על שמו של החייב, ונמכרה על ידי החייב לאחיו 4 חודשים לפני שהגיש החייב בקשה לצו פתיחת הליכים.

מה הדין?

- א. על הנאמן לפנות בבקשה לבית המשפט לאחר את ההעסקה מכיוון שהמכר נעשה במועד של יותר מ-3 חודשים לפני הגשת הבקשה לצו לפתיחת הליכים.
- ב. על הנאמן לפנות בבקשה לאישור בית המשפט לאחר שיקבל את אישור הממונה לעשות כן.
- ג. על הנאמן לפנות בבקשה לממונה מכיוון שהפעלת סמכות זו טעונה את אישורו.
- ד. הנאמן יוכל להעסיק את החוקר מכיוון שסמכויות החקירה נתונות לנאמן, ובלבד שעלות העסקתו החודשית אינה עולה על התשלום החודשי שמשולם לקופת הנשייה.

התשובה הנכונה היא ג'

סעיף 132 לחוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח-2018

סמכויות שהפעלתן טעונה אישור של הממונה

132. (א) הנאמן יפעיל את הסמכויות המפורטות להלן באישור הממונה בלבד:

- (1) תביעה או התגוננות בהליך משפטי בשם היחיד;
 - (2) העסקת אדם שיסייע לנאמן בניהול הליכי חדלות הפירעון;
 - (3) פירעון חוב עבר לנושים מסוג מסוים;
 - (4) פשרה עם נושה או חייב של היחיד בנוגע לגובה החוב ואופן תשלומו, שיש לה השפעה מהותית על היקף נכסי קופת הנשייה;
 - (5) כל סמכות אחרת הטעונה אישור של הממונה לפי חוק זה או לפי הנחיות הממונה.
- (ב) אישור הממונה כאמור בסעיף קטן (א) יכול שייתן דרך כלל או לעניין מסוים.

יישום-

לפי סעיף 129 לחדל"פ-

הנאמן יפעל מטעם הממונה ויהיה כפוף להוראותיו והנחיותיו, הנאמן רשאי לפנות לממונה בבקשה למתן הוראות בכל מה שקשור למילוי תפקידו או להפעיל את סמכויותיו בכל מה שקשור להוראות סעיפים 132, 137 וכו'....
בנתוני השאלה- הנאמן מעוניין להעסיק חוקר פרטי כדי שיסייע לו בניהול ההליך (סעיף 132(א)(2)) וכדי להפעיל סמכות זו שנתונה לו- הוא נדרש לפנות לממונה כדי שיאשר לו להפעיל את הסמכות הזו.

23. יוסי, חייב הנמצא בהליכי חדלות פירעון, סבור כי הנאמן מתנכל לו, והוא מעוניין להגיש לבית המשפט בקשה להחלפתו.

מה הדין?

- א. בית המשפט ידחה את הבקשה מכיוון שיוסי, בהיותו החייב, אינו בעל מעמד להגיש בקשה מעין זו.
- ב. בית המשפט ידחה את הבקשה, שכן החלפת נאמנים מצויה בסמכות הממונה על הליכי חדלות פירעון.
- ג. **בית המשפט רשאי לקבל את הבקשה אם מצא כי הנאמן אינו מבצע את תפקידו כראוי.**
- ד. על יוסי לפנות תחילה בבקשה לממונה על הליכי חדלות פירעון ולקבל את הסכמתו להגשת הבקשה.

התשובה הנכונה היא ג'

סעיף 140 לחוק חדלות פרעון ושיקום כלכלי, התשע"ח-2018

הפסקת כהונתו של הנאמן

140. (א) בית המשפט רשאי להפסיק את כהונתו של הנאמן, מיוזמתו או לבקשת הנאמן, הממונה או בעל עניין בהליכי חדלות פירעון, אם מצא כי מתקיים אחד מאלה:
 - (1) הנאמן אינו ממלא את תפקידו כראוי;
 - (2) נבצר מהנאמן למלא את תפקידו דרך קבע;
 - (3) חדל להתקיים בנאמן תנאי מהתנאים שגדרו למינויו.
- (ב) החלטת בית המשפט על הפסקת כהונתו של הנאמן תינתן לאחר שקיבל את עמדת הממונה בעניין ולאחר שנתן לנאמן הזדמנות להשמיע את טענותיו.
- (ג) התפנתה משרתו של הנאמן, ימנה הממונה אחר במקומו, לפי הוראות סעיף 125.

יישום-

לפי נתוני השאלה- יוסי החייב מעוניין להחליף את הנאמן כיוון שהוא מתנכל לו, ולכן אינו מבצע תפקידו כראוי. ולפי סעיף 140 (א)(1)- אם הנאמן אינו ממלא את תפקידו כראוי- בית המשפט רשאי להפסיק את כהונתו. סמכותו של בית המשפט בעניין הזה יכולה להתקיים:

1. מיוזמתו
2. בקשה מטעם הנאמן/ הממונה
3. בשל עניין בהליכי חדלות פרעון

בעניינינו- יש סמכות לבית המשפט לקבל את הבקשה לאור העניין בהליכי חדלות הפרעון- מעין סעיף סל.

24. מושיק כהן מישראל ולי שנג מסין הם שני שותפים עסקיים בחברת קוסמטיקה גדולה, שאותה הקים מושיק. מפעל החברה ממוקם בסין, ואילו משרדי הנהלת החברה ממוקמים בישראל. בין הצדדים התגלעו מחלוקות עסקיות, שמקורן בעסקה צדדית שעשה לי שנג ללא התייעצות עם מושיק. כעת מושיק מעוניין לתבוע את לי שנג על הפרת חוזה. בחוזה שבין הצדדים נכתב במפורש כי סכסוך שיתגלע בין הצדדים יידון בבית המשפט המוסמך בסין בלבד. מושיק חושש שבית המשפט הסיני יפסוק לטובתו של לי שנג, שכן דודו מכהן כחבר הפרלמנט הסיני. מושיק פונה אליכם ושואל אם הוא יכול לפנות לבית המשפט המוסמך בישראל.

מה הדין?

- א. בית המשפט המוסמך חייב לדחות על הסף את תביעתו של מושיק בשל תניית השיפוט הזרה. מושיק חייב לתבוע את לי שנג בסין.
- ב. לבית המשפט המוסמך אין סמכות כלל לדון בתביעה משום שלי שנג הוא אזרח זר. מושיק חייב לתבוע את לי שנג בסין.
- ג. לבית המשפט המוסמך סמכות לדון בתביעתו של מושיק, על אף תניית השיפוט הזרה, אם ישתכנע שקיים טעם ענייני שעליו מצביע מושיק.
- ד. לבית המשפט המוסמך סמכות לדון בתביעתו של מושיק, על אף תניית השיפוט הזרה, משום שהפרת חוזה היא עילה מוכרת לצורך קבלת היתר המצאה אל מחוץ למדינה.

התשובה הנכונה היא ג'

ראו סיכום ההלכה בפסקה 11 של ע"א 16/2805 thor horizon

ע"א 16/2805 thor horizon

"...נסכם תוך התמקדות בענייננו. ברקע ולא רק – הסכם הקובע תניית שיפוט זר. לפי ההשקפה הרווחת במשפטנו, אין בכוחו של הסכם בין הצדדים לשלול מבית משפט בישראל את סמכות השיפוט, עם זאת, ככלל, יכבד בית המשפט תניית שיפוט מוסכמת בין הצדדים ויפעיל את שיקול דעתו להימנע מלהחיל את סמכותו במקרה שקיימת בין הצדדים תניית סמכות שיפוט ייחודית זרה. בית המשפט נוהג כך משום שתניית השיפוט היא חלק מן ההסכם שבין הצדדים, ובית המשפט מעודד כיבוד הסכמים על ידי הצדדים. הכלל הוא אפוא "כי מקום שצדדים מסכימים למסור סכסוך שביניהם לשיפוטו של בית משפט של מדינה זרה, יינתן תוקף להסכם כזה, ובית המשפט יעבד הליכים שהוגשו בפניו תוך הפרת תניה זו, אלא אם כן התובע מצליח להוכיח כי קיימות סיבות טובות לסירוב העיכוב" (ע"א 64/422 "ציון" חברה לביטוח בע"מ נ' קנינגלייקה נדרלנדשה סטומבוט מאטסחאפיי נ' ו', פ"ד יט (1) 303, 305 (1965) (להלן: עניין ציון). כאמור, הפסיקה שבה והדגישה כי בתי המשפט יטו לכבד הסכמים בין הצדדים ולא יתנו יד להפרתם. על הטוען נגד תניית השיפוט להוכיח קיומן של נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת, כמו למשל הפליה גזעית או דתית המונעת משפט צדק (רע"א 15/6767 דיפוכס (1989) בע"מ נ' wacker chemic ag, [פורסם בנבו] פסקה 13 (29.10.2015) (להלן: עניין דיפוכס))."

יישום-

תניית שיפוט זר

ככלל- אם הצדדים מסכימים ביניהם וקובעים כי במידה ויתגלי סכסוך ביניהם תהיה הסמכות מסורה לבית משפט זר- תניית שיפוט זרה- בית המשפט בישראל יעבד את ההליכים ויכבד את תניית השיפוט וינתן להסכם שכזה תוקף. חריג- אם התובע מצליח להוכיח כי קיימות סיבות טובות לסירוב העיכוב. למשל אם יש הפליה גזעית או דתית. בענייננו- מושיק כהן הוא התובע, והוא חושש שבית המשפט הסיני יפסוק לטובתו של לי שנג כיוון שדודו חבר בפרלמנט הסיני ולאור נסיבות מיוחדות אלו בית המשפט בישראל מוסמך לדון בתביעתו, על אף התניית שיפוט אם ישתכנע שקיים טעם ענייני שעליו מצביע מושיק.

25. מרים פתחה בהליך אזרחי נגד אייל בבית משפט השלום ברמלה. לאחר מתן פסק הדין הגיש אייל ערעור לבית המשפט המחוזי בלוד והערעור נתקבל בחלקו. מרים מסרבת לקיים את הוראות פסק הדין.

מה הדין?

- א. על אייל להגיש בקשה לביזיון בית המשפט לבית משפט השלום ברמלה.
- ב. על אייל לפתוח בהליך אזרחי חדש בבית משפט השלום לקיום פסק הדין.
- ג. על אייל להגיש בקשה לביזיון בית המשפט לבית המשפט המחוזי בלוד.
- ד. על אייל להגיש בקשה ברשות לבית המשפט העליון ולחייב את מרים בקיום פסק הדין.

התשובה הנכונה היא א'

סעיף 6 לפקודת בזיון בית המשפט;

ע"מ 17/2414 ירדנה קלדרון נ' חלמיש (החלטה מיום 19.3.18)

המסרב לציית לצווי-בית-המשפט פק' 50 לש' 1947

6. (1) בית המשפט העליון, בית משפט מיוחד שנתכונן עפ"י סעיף 55 של דבר המלך במועצה על ארץ ישראל, 1922, בית המשפט המחוזי ובית משפט השלום, תהא להם הסמכות לכופ אדם בקנס או במאסר לציית לכל צו שניתן על ידם והמצוה לעשות איזה מעשה או האוסר לעשות כל מעשה.

(2) לא יינתן צו המטיל קנס או מאסר אלא אם כן הוזמן הממרה להופיע ונענה להזמנה, או כשלא בא מעצמו, הובא לפני בית המשפט בצו תפיסה כדי להראות טעם מדוע לא ינתן נגדו צו כזה.

(תיקון מס' 2) תשכ"ג-1962

(3) הטיל בית משפט מאסר לפי סעיף קטן (1), יודיע על כך ליועץ המשפטי לממשלה.

(תיקון מס' 2) תשכ"ג-1962

(4) היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו יביא את ענינו של אסיר לפי סעיף קטן (1) לפני בית המשפט שהטיל עליו את המאסר, לשיקול נוסף, כשראה צורך בכך ולא פחות מאחת לששה חודשים מיום תחילת המאסר.

(תיקון מס' 2) תשכ"ג-1962

(5) בשיקול הנוסף רשאי בית המשפט, לאחר שנתן לאסיר ולכל בעל דין אחר בהליך שבו הוטל המאסר הזדמנות להשמיע טענותיהם, לקיים את הצו, לשנותו, להתנותו בתנאים או לבטלו או ליתן כל הוראה אחרת שימצא לנכון.

(תיקון מס' 2) תשכ"ג-1962

(6) שר המשפטים רשאי לקבוע בתקנות סדרי דין בשיקול נוסף לפי סעיף זה.

יישום-

מרים מסרבת לקיים את הוראות פסק הדין שהתקבל בחלקו לאחר שאייל הגיש ערעור. סירוב שכזה נחשב לסירוב של צו בית המשפט העלול לגרור הליך לפי פקודת בזיון בית המשפט. במקרה דנן- על אייל להגיש בקשה לפי פקודת בזיון בית המשפט לבית המשפט השלום בלוד. לפי הפסיקה- סמכות עניינית בבקשה לבזיון בית המשפט- כשמדובר בפסק דין שניתן בערעור, הוא אינו מקוים והזוכה בפסק הדין שבערעור רוצה ללהגיש בקשה לבזיון בית המשפט- עליו להגיש את הבקשה לערכאה הדיונית ולא לערכאת הערעור.

הרחבה - בזיון בית המשפט

העילה להטלת עונש	דין עד שמסרב להשיב על שאלות סעיף 5 לפקודה	סירוב בעל דין לציית לצווי בית המשפט סעיף 6 לפקודה
תנאים להטלת העונש	לא הראה טעם מדוע מסרב	הסרבן התייצב בפני ביהמ"ש ולא הראה טעם מדוע לא להטיל את העונש
הענישה	חודש מאסר	מאסר ללא הגבלה/ קנס
הערות	חריג למאסר - אם העד הסכים בינתיים לפני סיום השמשפט להחקר ולהשיב לשאלות, לא יינתן מאסר.	**אם הוטל מאסר - יודיע בית המשפט ליועמ"ש. היועמ"ש יביא לשיקול נוסף כל חצי שנה לפחות בשיקול הנוסף - בית המשפט רשאי להשאיר/ לבטל/ לשנות את המאסר, לאחר שנתן לבעלי הדין להשמיע טענותיהם.
ערעור	בזכות, לערכאה למעלה, הרכב של שלושה שופטים	
ערעור על החלטה הדוחה בקשת בעל דין להטיל עונש	תלוי בהליך שבו ניתן העונש : אזרחי - "החלטה אחרת" - בר"ע 60 פלילי - זכות, 45 ימים לערכאה למעלה , כמו על פסק דין. מנהלי - בר"ע 30+30, כמו על "החלטה אחרת".	

26. ערן מעוניין להגיש בקשת רשות ערעור על החלטת שופט בית המשפט המחוזי בחיפה אשר דחה את בקשתו לערער על פסק דינו של שופט בית משפט השלום בעכו אשר דחה את ערעורו של ערן על החלטתו של רשם ההוצאה לפועל בלשכת ההוצאה לפועל עכו.

מה הדין?

- א. ניתן להגיש בקשת רשות ערעור בפני בית המשפט העליון; הבקשה תידון בפני שופט יחיד.
- ב. ניתן להגיש בקשת רשות ערעור בפני נשיא בית המשפט העליון.
- ג. לא ניתן להגיש בקשת רשות ערעור.
- ד. ניתן להגיש בקשת רשות ערעור בפני בית המשפט העליון; הבקשה תידון בפני מותב תלתא.

התשובה הנכונה היא א'.

סעיף 26 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב] התשמ"ד-1984

ההרכב [3/ב]

26. בית המשפט העליון ידון בשלושה, אולם –
 - (1) נשיא בית המשפט העליון או המשנה לנשיא רשאי להורות, לפני תחילת הדיון בענין מסויים, שהדיון בו יהיה לפני מספר בלתי זוגי גדול יותר של שופטים;
 - (2) מותב שהחל לדון בענין מסויים רשאי להורות שהמשך הדיון בו יהיה לפני מספר בלתי זוגי גדול יותר של שופטים, ובהם השופטים שהחלו בדיון;
 - (3) בבקשות לצווי ביניים, לצוויים זמניים ולהחלטות ביניים אחרות, וכן בבקשות לצוויים על תנאי, מוסמך לדון שופט אחד, אך שופט אחד לא יהיה מוסמך לסרב למתן צו על תנאי או לתתו על מקצת עילותיו בלבד;
 - (תיקון מס' 15) תשנ"ב-1992 (תיקון מס' 52) תשס"ח-2008
 - (4) בערעור על החלטת ביניים של בית משפט מחוזי, או על פסק דין של דן יחיד בבית משפט מחוזי שדן בערעור, על פסק דין או על החלטה של בית משפט שלום, למעט בערעור כאמור בסעיף 37(ב)(9) ו-(10) מוסמך לדון שופט אחד;
 - (תיקון מס' 1) תשמ"ה-1985
 - (5) בדיון מקדמי בערעור מוסמך לדון שופט אחד.

יישום-

השאלה שנשאלת היא האם ניתן להגיש בר"ע על החלטה של שופט שדחה בר"ע, בפני מי זה יידון ובאיזה מותב. ראשית נבין את נתוני השאלה-

רשם הוצל"פ בעכו נתן החלטה.
ערעור 1- ערן הגיש ערעור בזכות לשופט שלום בעכו (דן יחיד)
ערעור 2- ערן הגיש על החלטת שופט שלום בר"ע לשופט מחוזי (דן יחיד) השופט דחה את הבר"ע.
לפי הפסיקה- נזכיר:

- דחיית בר"ע = "החלטה אחרת" – ניתן להגיש בר"ע על ההחלטה שדוחה.
- קבלת בר"ע = החלטה סופית- לא ניתנת לערעור.

בעניינינו- השופט מחוזי דחה בר"ע ובשל היות הדחיה – "החלטה אחרת"- ניתן להגיש בר"ע לבית משפט העליון. מבחינת המותב-

ככלל- העליון ידון בשלושה שופטים.
חריג- לפי סעיף 26(4) בערעור על החלטת ביניים- דן יחיד.

27. פרקליטות המדינה פרסמה הודעה כי מבקר המדינה נחשד במעורבות לביצוע עבירה שיש עימה קלון. נשיא המדינה פרסם הודעה בדבר מצבו הבריאותי הרעוע. חבר הכנסת מלכיאל מעוניין כי בכנסת תיערך הצבעה להעברת מבקר המדינה מכהונתו מחמת התנהגות שאינה הולמת את מעמדו, והצבעה לפינוי נשיא המדינה מכהונתו.

מה הדין?

- א. נדרש רוב של 61 חברי כנסת להעברת מבקר המדינה מתפקידו, ונדרש רוב של 80 חברי כנסת לסיים את כהונתו של נשיא המדינה, לאחר הצעת ועדת הכנסת ברוב של שני שלישים בנידון.
- ב. נדרש רוב של 90 חברי כנסת להעברת מבקר המדינה מתפקידו, ונדרש רוב של 61 חברי כנסת, לאחר הצעת ועדת הכנסת ברוב של שני שלישים בנידון, לסיים את כהונתו של נשיא המדינה.
- ג. נדרש רוב של 90 חברי כנסת להעברת מבקר המדינה מתפקידו ולסיים את כהונתו של נשיא המדינה.
- ד. נדרש רוב של 61 חברי כנסת להעברת מבקר המדינה מתפקידו, ולסיים את כהונתו של נשיא המדינה, לאחר הצעת ועדת הכנסת ברוב של שני שלישים בנידון.

התשובה הנכונה היא ב' סעיף 13 לחוק יסוד: מבקר המדינה; סעיף 21 לחוק יסוד: נשיא המדינה.

13 העברה מכהונה [תיקון: התשס"ה]

מבקר המדינה לא יועבר מכהונתו אלא באחד מאלה:

- (1) מטעמי בריאות נבצר ממנו, דרך קבע, למלא את תפקידו - ביום שבו החליטה הכנסת על כך, בהחלטה שהתקבלה ברוב חבריה לפחות, לאחר הליך שייקבע בחוק;
- (2) מחמת התנהגות שאינה הולמת את מעמדו כמבקר המדינה - ביום שבו החליטה הכנסת על כך, בהחלטה שהתקבלה ברוב של שלושה רבעים מחבריה לפחות, לאחר הליך שייקבע בחוק.

21. התפנות המשרה מטעמי בריאות
(א) הכנסת רשאית בהחלטה שנתקבלה ברוב חבריה, לקבוע כי מטעמי בריאות נבצר מנשיא המדינה דרך קבע למלא תפקידו.
(ב) הכנסת לא תקבל החלטה כאמור אלא לפי הצעת ועדת הכנסת שנתקבלה ברוב של שני שלישים מחבריה על יסוד חוות דעת רפואית שניתנה עפ"י כללים שקבעה הועדה.
(ג) החליטה הכנסת כאמור, יתפנה מקומו של נשיא המדינה מיום ההחלטה.

יישום-

- בנתוני השאלה ישנם שני מקרים שבהם רוצים להעביר בעל תפקיד מכהונה -
1. העברת נשיא מדינה לאור מצבו הבריאותי - הרוב הדרוש לעניין זה - 61 ח"כים במליאה + רוב של 2/3 בועדת הכנסת.
2. העברת מבקר המדינה מתפקידו מחמת התנהגות בלתי הולמת - הרוב הדרוש לעניין הזה - 90 ח"כים במליאה.

הרחבה- העברת מכהונה של נשיא מדינה ומבקר מדינה- חוקי יסוד

<u>מבקר המדינה</u>	<u>נשיא המדינה</u>	<u>הסיבה</u>
	התנאים להעברה	העברה מטעמי בריאות
רוב של 61 חכ"ים במליאה	1. רוב של 2/3 בועדת הכנסת 2. רוב של 61 חכ"ים במליאה	
רוב של 90 חכ"ים במליאה.	1. הגשת קובלנה לועדת הכנסת ע"י 20 חכ"ים 2. רוב של 4/3 בועדת הכנסת 3. רוב של 90 חכ"ים במליאה	העברה לאור התנהגות בלתי הולמת

נשים לב-

- העברות מטעמי בריאות- הרוב הדרוש הוא 61 חכ"ים.
 - העברות בשל התנהגות בלתי הולמת- 90 חכ"ים (חמור יותר)
- וככלל- כדי להעביר נשיא מדינה מתפקידו ולא משנה מאיזו סיבה- ועדת הכנסת נכנסת לתמונה.

28. חייב נטל הלוואה מהבנק לשם רכישת דירת מגורים ומשכן את הדירה כבטוחה להלוואה. החייב אינו פורע את ההלוואה, והבנק מבקש לממש את הדירה. בשטר המשכנתא כתוב שהחייב אינו זכאי לקבל סידור חלופי או מעמד של דייר מוגן. החייב מוכיח כי חתם על שטר משכנתא מבלי שהוסברה לו משמעות הוויתור בצורה ברורה.

לאור האמור, מה זכאי החייב לקבל?

- א. מעמד של דייר מוגן לתקופה שלא תעלה על 18 חודש.
- ב. סידור חלופי לפרק זמן שייקבע לפי שיקול דעתו של רשם ההוצאה לפועל.
- ג. סידור חלופי למשך 18 חודש.
- ד. סידור חלופי או מתן מעמד של דייר מוגן, לפי בחירת החייב.

התשובה הנכונה היא ב'

סעיף 38 לחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז-1967.

הגנת דירת המגורים (תיקון מס' 15) תשנ"ד-1994 (תיקון מס' 29) תשס"ט-2008

38. (א) היו המקרקעין שעוקלו משמשים, כולם או מקצתם, דירת מגורים לחייב, לא יהיה רשם ההוצאה לפועל רשאי להורות על מכירת המקרקעין ועל פינוי החייב ובני משפחתו הגרים עמו מהמקרקעין, אלא לאחר שהוכח, להנחת דעתו, שיהיה לחייב ולבני משפחתו הגרים עמו מקום מגורים סביר או שיש לו ולבני משפחתו הגרים עמו יכולת כלכלית המאפשרת מימון מקום מגורים סביר, או שהועמד לרשותם סידור חלופי.

(א) שווי הסידור החלופי יהיה בסכום המאפשר לחייב לשכור דירת מגורים באזור מגוריו התואמת את צרכי החייב ובני משפחתו הגרים עמו למשך תקופה שלא תעלה על 18 חודשים; ואולם רשם ההוצאה לפועל רשאי להעמיד לרשות החייב ובני משפחתו הגרים עמו סידור חלופי לתקופה ארוכה מהתקופה האמורה אם סבר שקיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת; (ב) שר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי לקבוע הוראות לעניין סעיף קטן זה, ובין השאר, לעניין התאמתה של דירת מגורים לצרכי החייב ובני משפחתו הגרים עמו ולעניין הדרך והמועד לביצוע התשלומים בעבור הסידור החלופי.

(תיקון מס' 29) תשס"ט-2008

(ג) רשם ההוצאה לפועל רשאי, לבקשת החייב או מיוזמתו אם החייב מעוניין בכך, להשהות החלטה לפי סעיף זה אם ראה שהחייב אינו מיוצג, כדי לאפשר לחייב למנות לעצמו עורך דין או לקבל ייצוג לפי הוראות חוק הסיוע המשפטי, אם החייב זכאי לכך לפי הוראות אותו חוק.

(תיקון מס' 29) תשס"ט-2008

(ג) שווי הסידור החלופי דינו כדין הוצאות לפי סעיף 9.

יישום-

במקרה דנן השאלה עוסקת בהגנת דירת מגורים של חייב במסגרת ביצוע משכנתא או מימוש משכון. נותנים הגנה לחייבים שיש להם דירת מגורים שרוצים לממש בהליכי הוצאה לפועל לצורך פרעון חוב. על מנת שרשם ההוצאה לפועל יורה על מכירה דירת מגורים, הוא בודק מספר תנאים מצטברים כדי שיהיה ניתן לפנות את החייב ואת בני משפחתו מבתים:

1. התועלת ממכירת הדירה גוברת על הנזק שבפינוי ומכירת הדירה.
2. אין דרך אחרת לפרוע את החוב
3. מקום מגורים חלופי לפי אחת מהדרכים הבאות:
 1. לחייב ולבני משפחתו יש מקום מגורים סביר
 2. יכולת כלכלית שמאפשרת לחייב ובני משפחתו לממן מקום מגורים סביר
 3. הועמד להם סידור חלופי למגורים התואם את דרכיהם.

באשר לביצוע משכנתא/ מימוש משכון- יש חריג- אם פורש בשטר/בהסכם המשכון + הוסבר לחייב בשפה המובנת לו כי- הסידור החלופי יהיה ל- 18 חודשים באיזור מגוריהם.

סייג- בנסיבות מיוחדות- רשאי הרשם להורות סידור חלופי לפרק זמן שיקבע לפי שיקול דעתו.

בענייננו- החייב טוען שמתקיימות נסיבות מיוחדות שכן לא הוסברה לו משמעות הוויתור בצורה ברורה- ולכן במקרה דנן החייב זכאי לקבל סידור חלופי לפרק זמן שייקבע ע"י רשם ההוצאה לפועל.

29. האם ניתן לעתור להרמת מסך התאגדות בבית המשפט לתביעות קטנות?

א. כן.

ב. כן, אך לא אם התביעה מוגשת לפי חוק הסדרת העיסוק ביעוץ השקעות.

ג. לא, שכן מדובר בעניין כלכלי הנתון לסמכות שופטי המחלקה הכלכלית.

ד. לא, שכן הרמת מסך אינה מצויה בתחום סמכותו של בית משפט זה.

התשובה הנכונה היא א'

רע"א 04/8144 מיכאל בודקר נ' ברטה בשקירוב

לפי הפסיקה-

על פניו נשמע כאילו "הרמת מסך" כלפי בעלי מניות מצדיקה הליך ככל משפטו וחוקתו בבית משפט השלום ולא בבית המשפט לתביעות קטנות; אך המציאות אינה מצביעה על צורך כזה בכל מקרה ומקרה, ובאופן עקרוני איני רואה סיבה שבמקרים המתאימים לא תופעל הרמת מסך גם בתביעות קטנות, אם גם בזהירות הראויה, על פי השכל הישר, למשל, כשהמדובר - כמו בענייננו - בתביעה צרכנית באלפי שקלים בודדים, וזו אחת התכליות המרכזיות כאמור של מוסד התביעות הקטנות. האם נשלח את התובע להליך יקר וממושך בבית משפט השלום רק משום שהצד שכנגד הוא חברה שהיום היא קליפה ריקה, שעה שבפיו טענות, העשויות להיות מוצדקות, נגד בעלי מניות שלה? לדעתי התשובה אינה חיובית.

יישום-

אמנם אנו נוטים לחשוב שהרמת מסך הוא נושא אזרחי-כלכלי, לאור הסדרת הוראותיו בחוק בחברות, שבסמכות בית המשפט המחוזי ובמחלקות הכלכליות במידה ומדובר במחוז תל אביב או חיפה. עם זאת- הרמת מסך ההתאגדות הוא עניין הנלווה לתביעה אזרחית, הרי מדובר בבקשה המוגשת לבית המשפט במהלכה של תביעה כנגד התאגיד לכן הבקשה תידון בפני הערכאה שדנה בתביעה העיקרית. לדוגמא כשמדובר בתביעה צרכנית באלפי שקלים בודדים שהוגשה לבית משפט לתביעות קטנות.

30. חברה מנהלת של קופות גמל מעוניינת להגיש תביעה נגד מר לוי, אשר שימש מנהל העיזבון של כספיה של הגב' כהן ז"ל, שהייתה בחייה עמיתה בקופות הגמל שבניהולה. עילת התביעה היא השבת כספי גמל בסך 15,000 ש"ח ששולמו למר לוי עקב טעות, והיא מבוססת על סעיפים 49 ו-52 לפקודת הנזיקין [נוסח חדש] וחוק עשיית עושר ולא במשפט, תשל"ט-1979.

איזו ערכאה מוסמכת לדון בתביעה?

- א. בית הדין האזורי לעבודה.
- ב. בית המשפט לענייני משפחה.
- ג. בית משפט השלום.
- ד. בית המשפט המחוזי.

התשובה הנכונה היא ג'

סעיף 51 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב] התשמ"ד-1984;

סעיף 24 לחוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969;

ק"ג 18-10-16850 יצחק שמעוני נ' כלל פנסיה וגמל בע"מ.

הסמכות [28/ב]

51. (א) בית משפט שלום ידון באלה:

(2) תביעות אזרחיות – למעט תביעות הנוגעות למקרקעין – כשכסום התביעה או שווי הנושא אינו עולה על 2,500,000 שקלים חדשים ביום הגשת התובענה, והוא אף אם עלה הסכום או השווי לאחר מכן מחמת שערור, הצמדה, ריבית, הוצאות משפט ושכר טרחת עורך דין.

ק"ג 18-10-16850 יצחק שמעוני נ' כלל פנסיה וגמל בע"מ.

על פי הנטען בכתב התביעה, העבירה התובעת לנתבע סך של 19,693.64 ₪ עקב טעות, ושלא על פי זכות שבדין, והנתבע מסרב להשיב לה סכום זה.

במסגרת התביעה, עתרה התובעת לחייב את הנתבע להשיב לה את הסכום העודף שהועבר לנתבע, מכח סעיפים 2 לטענת הנתבע, דין התביעה להידחות על הסף מחמת היעדר סמכות עניינית.

לשיטתו, עסקין בתובענה שעילתה סכסוך בענייני ירושה בהיותה קשורה לעצם מילוי תפקידו כמנהל עיזבון. משכך, הסמכות העניינית לדון בתובענה נתונה לבית המשפט לענייני משפחה. 9 ו-52 לפקודת הנזיקין, ודיני עשיית העושר.

מנגד טענה התובעת, כי בית הדין המוסמך לדון בתובענה הוא בית הדין לעבודה, וזאת מכח הוראות סעיף 24(א)(3) לחוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט – 1969 (להלן: "החוק" או "חוק בית הדין לעבודה"), שכן עסקין בתביעה של חליף של עמית בקופת גמל כנגד קופת הגמל. לשיטתו, עניינו של ההליך הוא תביעה להשבת כספי קופת גמל ששולמו ביתר, ואין משמעות לתפקידו של הנתבע. עוד היא טענה, כי בית המשפט לענייני משפחה אינו מוסמך לדון בהליך, שכן אין להליך זה זיקה לדיני ירושה

דיון והכרעה

לאחר שעיינו בכתבי הטענות ונתנו את דעתנו לטענות הצדדים, הגענו לכלל מסקנה כי הליך זה אינו נופל לגדר סמכותו העניינית של בית הדין לעבודה

עיון בכתב התביעה מעלה, כי התובעת הגדירה את עילת התביעה כ"עוולה של עיכוב נכס שלא כדין בהתאם להוראות סעיף 49 לפקודת הנזיקין ו/או עוולת הגזל בהתאם להוראות סעיף 52 לפקודת הנזיקין", וכן כהתעשרות הנתבע על חשבונה שלא כדין ובניגוד להוראות חוק עשיית עושר ולא במשפט, תשל"ט-1979.

מכאן, שהתובעת בחרה לבסס את תביעתה על עילות נזיקיות, כך שהמרכיב הדומיננטי המאפיין את המחלוקת בין הצדדים הוא המרכיב הנזיקי.

בנסיבות אלה, אנו סבורים כי המדובר בתביעה נזיקית בעיקרה, לגביה מצומצמת סמכותו העניינית של בית הדין לעבודה, ולא בתביעה שעניינה הוא מתחום משפט העבודה והביטחון הסוציאלי, במובן הרחב.

משעילת התביעה היא עילה נזיקית, שאינה באה בגדרם של סעיפים 24(א)(1) ו-24(א)(ב) לחוק בית הדין לעבודה, אין בית הדין לעבודה בעל סמכות עניינית לדון בתובענה.

יישום-

מדובר בשאלת פסיקה-שכן הקייס תואם לעובדות המקרה שעלו בפסיקה.

חברה מנהלת של קופות גמל מעוניינת להגיש תביעה נגד מנהל העיזבון של גב' כהן ז"ל, להשבה לפי סעיפים 49, 52 לפקודת הנזיקין ולפי חוק עשיית עושר ולא במשפט.

בית המשפט בחן סמכותו הייחודית של בית הדין האזורי לעבודה לפי סעיף 24- והגיע למסקנה כי התביעה לא נכנסת בגדר סמכותו הייחודית של בית הדין האזורי.

אלא מדובר בתביעה נזיקית- (שלא לפי סעיף 4א(ב1)) ולכן הסמכות העניינית תהיה לבית המשפט השלום (לפי השווי).

31. בתיק פלילי המתנהל בפני בית משפט השלום בפתח תקווה נגד 3 נאשמים הנאשמים בכתב אישום אחד, העיד עד הגנה מטעמו של נאשם מס' 2. בית המשפט לא הורה על סדר מסוים של חקירת העדים.

מיהו הגורם השני שזכאי לחקור את העד?

- א. נאשם מס' 1.
- ב. נאשם מס' 2.
- ג. נאשם מס' 3.
- ד. התובע.

התשובה הנכונה היא א'

סעיף 177 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1982

עדים במשפט של נאשמים אחדים [159]

177. נאשמו כמה נאשמים בכתב אישום אחד ולא הורה בית המשפט, לבקשת בעל דין, על סדר אחר, יהא סדר חקירת העדים כזה:

- (1) היה העד עד תביעה – יחקרוהו הנאשמים חקירה שכנגד לפי הסדר שבו הם רשומים בכתב האישום;
- (2) היה העד עד סניגוריה – יחקרוהו חקירה ראשית תחילה הנאשם שביקש שמיעת עדותו ואחר כך יתר הנאשמים לפי הסדר שבו הם רשומים בכתב האישום, ובחקירה חוזרת – בהיפוך הסדר האמור.

יישום-

סדר חקירת העד- במידה ומדובר בעד הגנה-

בכתב אישום אחד ישנם 3 נאשמים, העד שזומן הוא של נאשם מס' 2. ולכן החקירה תתבצע כך- חקירה ראשית:

- 1. נאשם מספר 2 – הנאשם שזימן את העד
- 2. נאשם מספר 1- (לפי הסדר שמופיעים בכתב האישום)
- 3. נאשם מספר 3

חקירה חוזרת:

- 1. נאשם מספר 3
- 2. נאשם מספר 1
- 3. נאשם מספר 2

32. צילה תקפה את גילה בכך שהכתה אותה באגרופה פעם אחת בפניה, וכתוצאה מאותה מכה נגרמה לגילה חבלה חמורה בפניה. נגד צילה הוגש כתב אישום המפרט עובדות אלה לבית משפט השלום בנתניה, ובית המשפט שוכנע בהתקיימות העובדות הנזכרות לעיל. העונש המרבי בעבירת התקיפה סתם הוא שנתיים מאסר, והעונש המרבי בעבירת החבלה החמורה הוא 3 שנות מאסר.

מה הדין?

- א. בית המשפט רשאי להרשיע את צילה בעבירת התקיפה סתם בלבד, מאחר שהיא הדין המקל.
- ב. בית המשפט רשאי להרשיע את צילה בעבירת החבלה החמורה בלבד, מאחר שעבירת התקיפה סתם נטמעה בה.
- ג. **בית המשפט רשאי להרשיע את צילה בשתי העבירות.**
- ד. בית המשפט אינו רשאי להרשיע את צילה באף לא אחת מעבירות אלה.

התשובה הנכונה היא ג'

סעיף 186 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1982

הרשעה בעבירות אחדות [168]

186. בית המשפט רשאי להרשיע נאשם בשל כל אחת מן העבירות שאשמתו בהן נתגלתה מן העובדות שהוכחו לפניו, אך לא יענישנו יותר מפעם אחת בשל אותו מעשה.

יישום-

השאלה דנה בשאלת ההרשעה לעניין עבירות שנכללו בכתב האישום, ולא בשאלה הענישה. נשים לב כי ניתן להרשיע במספר עבירות (ללא כל חשיבות לעונשים הנלווים בגין כל עבירה ולעונש המצטבר בפועל של סה"כ העונשים).

עם זאת, ההענשה לא תיעשה יותר מפעם אחת בשל אותו המעשה. הרחבה- נדגיש כי ישנה סוגיה נוספת הדנה בשאלה האם בית המשפט רשאי להרשיע בעבירה שנתגלו במהלך המשפט ולא נכללו בכתב האישום לפי סעיף 184- בית המשפט רשאי להרשיע לאחר שנתן לנאשם הזדמנות סבירה להתגונן.

33. בבית משפט השלום בירושלים התנהל תיק פלילי בעבירת הזיוף. בתום הבאת הראיות לעניין העונש הורה בית המשפט לצדדים לסכם את טענותיהם בעל פה.

מהו סדר הסיכומים לעניין העונש?

- א. סיכומי תביעה, סיכומי הסנגור, דבר הנאשם.
- ב. סיכומי תביעה, סיכומי הגנה, סיכומי תביעה.
- ג. סיכומי הגנה, סיכומי תביעה, סיכומי הגנה.
- ד. סיכומי הסנגור, סיכומי תביעה, דבר הנאשם.

התשובה הנכונה היא א'
סעיף 192 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1982

סיכומים לענין העונש [174]
192. נסתיימו ההליכים האמורים בסעיפים 187 עד 191, רשאים התובע ואחריו הסניגור והנאשם להשמיע את טענותיהם לענין העונש.

יישום-

סדר הסיכומים הוא כך :

1. תובע
2. סניגור
3. הנאשם

34. משה מתגורר בתל אביב והוא נחקר ביחידה במשטרת ישראל הנמצאת בירושלים על עבירה שבוצעה מחוץ לישראל. היחידה החוקרת פנתה לבית המשפט בבקשה להוצאת צו מעצר כלפיו לצורך חקירתו. לאחר תום החקירה הוחלט להעמידו לדין באותה עבירה.

מה הדין?

- א. את בקשת המעצר ואת כתב האישום יש להגיש לבית המשפט בתל אביב בלבד.
- ב. את בקשת המעצר ואת כתב האישום יש להגיש לבית המשפט בירושלים בלבד.
- ג. **את בקשת המעצר יש להגיש לבית המשפט בירושלים בלבד, ואת כתב האישום יש להגיש לבית המשפט בתל אביב בלבד.**
- ד. את בקשת המעצר ואת כתב האישום ניתן להגיש לבתי המשפט בירושלים או בתל אביב, לפי בחירת המגישים.

התשובה הנכונה היא ג'

סעיף 3 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות ואכיפה - מעצרים) התשנ"ו-1996;

סעיף 6 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1982

סמכות מקומית - מעצרים

3. (א) בכפוף להוראות אחרות שבחוק זה, הסמכות המקומית בענין שחוק זה דן בו, תהא נתונה לבית המשפט אשר באזור שיפוטו התקיים אחד מאלה:
 - (1) נעברה העבירה, שבקשר אליה מוגשת הבקשה, כולה או מקצתה;
 - (2) נמצאת היחידה הממונה על חקירת העבירה, שבקשר אליה מוגשת הבקשה;
 - (3) האדם מוחזק במעצר ולא ניתן לפנות לבית המשפט במקומות האמורים בפסקאות (1) או (2) בשל נסיבות מיוחדות שיפורטו.
- (ב) הוגשה בקשה לבית המשפט לפי חוק זה בענין מעצר או שחרור, ימשיך אותו בית משפט לדון בכל בקשה כאמור הנמצאת בסמכותו העניינית, בקשר לאותה עבירה, אף אם נתונה סמכות מקומית גם לבית משפט אחר, אלא אם כן התקיים אחד מאלה:
 - (1) הבקשה הקודמת התייחסה למעצר בנסיבות האמורות בסעיף קטן (א)(3).
 - (2) חקירת העבירה הועברה ליחידת חקירות אחרת.

סמכות מקומית [3, 4]

6. (א) דנים נאשם בבית המשפט אשר באזור שיפוטו נעברה העבירה, כולה או מקצתה, או נמצא מקום מגוריו של הנאשם.
 - (ב) בעבירות מן המנויות בתוספת הראשונה שנעברו במצרכי מזון ובעבירות לפי חוק הגנת הצרכן, תשמ"א-1981, גם בית המשפט אשר באזור שיפוטו שווק או נמכר המצרך מוסמך לדון את הנאשם, ואם הוא היצרן - גם בית המשפט אשר באזור שיפוטו מתגורר המתלונן.
- (תיקון מס' 60) תש"ע-2010
 - (1ב) בעבירת חוץ כהגדרתה בסעיף 7 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין) שחלים עליה דיני העונשין של ישראל לפי סעיפים 13 ו-14 לחוק האמור, אם מקום מגוריו של הנאשם אינו בישראל או אינו ידוע, יידון הנאשם בבית המשפט אשר באזור שיפוטו נמצאת היחידה הממונה על חקירת העבירה.
 - (תיקון מס' 60) תש"ע-2010
 - (ג) אם המקום בו נעברה העבירה ומקום מגוריו של הנאשם אינם ידועים, יידון הנאשם בבית המשפט אשר באזור שיפוטו נתפס.
- (תיקון מס' 16) תשנ"ד-1994 (תיקון מס' 73) תשע"ו-2016 (תיקון מס' 88) תשע"ט-2019
 - (1ג) על אף האמור בסעיף קטן (א), בעבירה לפי חוק התחרות הכלכלית, תשמ"ח-1988 ובעבירה לפי פרק ב' או לפי סעיף 55 לחוק קידום התחרות בענף המזון, התשע"ד-2014, יידון הנאשם בבית משפט מחוזי שקבע שר המשפטים בצו, ורשאי השר להסמיך בצו את מנהל בתי המשפט להורות שתיקים תלויים ועומדים בבית משפט ביום תחילתו של הצו, ולא החל הדיון בהם, יועברו לדיון בבית המשפט שנקבע בצו.
 - (ד) שר המשפטים רשאי בצו, באשר ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, להחליף את התוספת הראשונה או להוסיף עליה או לגרוע ממנה.

יישום-

בנתוני השאלה :

מקום מגורי החשוד- תל אביב

מקום ביצוע העבירה- מחוץ לישראל

השאלה מכוונת לסוגיית הסמכות המקומית בשני מישורים :

1. היכן ניתן להגיש בקשת מעצר (לצורך צו מעצר)

2. היכן מגישים את כתב האישום (העמדה לדין)

באשר לצו המעצר- לפי סעיף 3 לחוק המעצרים- ניתן להגיש את הבקשה לבית המשפט שבאיזור שיפוטו אחד מאלה :

1. מקום ביצוע העבירה

2. היחידה החוקרת

3. היכן שמוחזק החשוד (במידה והשניים לעיל אינם מתקיימים)

בעניינינו- בנתוני השאלה מקום ביצוע העבירה בחו"ל, והיחידה החוקרת נמצאת בירושלים- ולכן הבקשת מעצר תוגש לבית המשפט בירושלים בלבד.

באשר להעמדה לדין- לפי סעיף 6 לחסד"פ- דנים נאשם בבית המשפט שבאיזור שיפוטו :

1. מקום ביצוע העבירה

2. מקום מגורי הנאשם

3. היכן שנתפס (במידה והשניים לעיל אינם מתקיימים)

בעניינינו- בנתוני השאלה מקום מגורי הנאשם בתל אביב, ולכן ניתן להגיש את כתב האישום לבית המשפט בתל אביב בלבד.

35. דורון הוא קטין בן 10 שנים. הוא זומן להעיד נגד אפרים בתיק פלילי בגין עבירת התקיפה ובתיק אזרחי בגין עוולת התקיפה, מאחר שהוא היה עד ראייה יחיד לאותו אירוע של תקיפה. בכל אחד משני התיקים עדותו של דורון היא ראייה יחידה.

מה הדין?

- א. ניתן להטיל על אפרים אחריות פלילית ואחריות אזרחית על סמך עדותו היחידה של דורון אם יש בחומר הראיות דבר לחיזוק.
- ב. ניתן להטיל על אפרים אחריות פלילית ואחריות אזרחית על סמך עדותו היחידה של דורון אם בית המשפט יפרט בהחלטותיו מה הניע אותו להסתפק בעדות זו.
- ג. ניתן להטיל על אפרים אחריות פלילית על סמך עדותו היחידה של דורון אם יש בחומר הראיות דבר לחיזוק וניתן להטיל על אפרים אחריות אזרחית על סמך עדותו היחידה של דורון אם בית המשפט יפרט בהחלטתו מה הניע אותו להסתפק בעדות זו.
- ד. ניתן להטיל על אפרים אחריות אזרחית על סמך עדותו היחידה של דורון אם יש בחומר הראיות דבר לחיזוק, וניתן להטיל על אפרים אחריות פלילית על סמך עדותו היחידה של דורון אם בית המשפט יפרט בהחלטתו מה הניע אותו להסתפק בעדות זו.

התשובה הנכונה היא ג'

סעיפים 54, 55 לפקודת הראיות [נוסח חדש] התשל"א-1971

הכרעה על פי עדות יחידה במשפט אזרחי

54. פסק בית משפט במשפט אזרחי באחד המקרים שלהלן על פי עדות יחידה שאין לה סיוע, והעדות אינה הודיית בעל דין, יפרט בהחלטתו מה הניע אותו להסתפק בעדות זו; ואלה המקרים:

(1) העדות היא של קטין למטה מגיל 14;

(2) העדות היא של בעל דין או של בן-זוג, ילדו, הורו, אחיו או אחותו של בעל דין;

(3) העדות היא של אדם המעוניין בתוצאות המשפט לטובת בעל הדין שקרא אותו להעיד;

(4) התובענה היא נגד עזבון, קטין, חולה נפש או נעדר;

(5) נסיבות אחרות שבהן דרוש, לדעת בית המשפט, פירוט כאמור.

עדות קטין שאינו בר-אחריות פלילית (תיקון מס' 9) תשנ"א-1991

55. (א) בית המשפט השומע עדותו של קטין, שאינו בר-אחריות פלילית בשל גילו, יזהירו תחילה בלשון המובנת לקטין, שעליו להעיד את האמת, את כל האמת ואת האמת בלבד.

(ב) לא יורשע אדם על סמך עדות יחידה של קטין שאינו בר-אחריות פלילית בשל גילו, אלא אם כן יש בחומר הראיות דבר לחיזוקה.

יישום-

הכרעה עפ"י עדות יחידה במשפט אזרחי ובמשפט פלילי-

במשפט הפלילי-

גיל האחריות הפלילית הוא 12, הרשעה על סמך עדותו היחידה של קטין מתחת לגיל האחריות הפלילית- טענה חיזוק בענייניו דורון בן 10 וכדי להרשים את אפרים על סמך עדותו היחידה של דורון- בית המשפט ידרש לתוספת ראיות מסוג חיזוק.

במשפט האזרחי-

בית המשפט יפרט בהחלטתו מה הניע אותו להסתפק בעדות יחידה של קטין מתחת לגיל 14, שאין בצידה סיוע ושלא מדובר בהודיית בעל הדין.

36. התביעה בהליך פלילי הגישה לבית המשפט ראייה שאינה קבילה, אך הסנגור לא התנגד להגשתה בשל טעות. ראייה זו היא הראייה היחידה בתיק, והיא קושרת את הנאשם ישירות לביצועה של העבירה.

מה הדין?

- א. על בית המשפט לזכות את הנאשם.
- ב. בית המשפט רשאי להרשיע את הנאשם אם יש בראייה להוכיח את אשמתו.
- ג. בית המשפט רשאי להרשיע את הנאשם אם יש בראייה להוכיח את אשמתו ויש בחומר הראיות סיוע.
- ד. בית המשפט רשאי להרשיע את הנאשם אם יש בראייה להוכיח את אשמתו ויש בחומר הראיות דבר לחיזוקה.

התשובה הנכונה היא א'

סעיף 56 לפקודת הראיות [נוסח חדש] התשל"א-1971

ראייה שנתקבלה שלא כדין

56. ראייה שאינה קבילה במשפט פלילי ונתקבלה בטעות או בהיסח הדעת, לא תשמש הוכחה לאשמה ואין לבסס עליה שום פסק-דין; אף על פי כן, העובדה שבית המשפט שמע את הראייה לא תפסול את פסק-הדין, אלא אם סבור בית המשפט שהנאשם לא היה מורשע אילולא נמסרה אותה ראייה או שאין ראייה מספקת אחרת זולתה לתמוך בה את ההרשעה.

יישום-

ראייה שאינה קבילה

ביסוס תיק שלם על ראייה אחת שהיא ראייה שאינה קבילה, אף אם היא קושרת את הנאשם ישירות לביצועה של העבירה, תוביל לזיכויו של הנאשם.

37. דני ויואב מתגוררים בבית משותף. עיון בתקנון הבית המשותף מלמד כי גג הבניין וכל הגינות המקיפות את הבניין הם רכוש משותף. דני המתגורר בדירה המצויה בקומת הקרקע פלש לגינה ובנה עליה פרגולה ובריכת שחייה לשימוש משפחתו. יואב לא השלים עם מעשיו של דני והגיש תביעה למפקח על הבתים המשותפים בירושלים (להלן: "המפקח"). בהגיע יואב לדיון בפני המפקח ראה את דני משוחח עם המפקח ושניהם מחייכים. חיפוש בגוגל העלה כי לדני ולמפקח יש חברות קודמת. יואב ביקש מהמפקח לפסול את עצמו מלדון בתביעה, והוא החליט שלא לפסול את עצמו. יואב חושש כי המפקח ייטה לטובת דני ולא יפסוק כי עליו להרוס את הפרגולה ואת הבריכה שנבנו על הרכוש המשותף.

מה הדין?

- א. יואב זכאי לערער על החלטת המפקח לבית משפט השלום.
- ב. יואב זכאי לערער על החלטת המפקח לבית המשפט המחוזי.
- ג. יואב זכאי לערער על החלטת המפקח לבית המשפט העליון.
- ד. יואב זכאי לבקש רשות לערער על החלטת המפקח לבית המשפט העליון.

התשובה הנכונה היא ג'

סעיף 74 לחוק המקרקעין, התשכ"ט-1969;

סעיף 77א לחוק בתי המשפט [נוסח משולב] התשמ"ד-1984

סמכויות המפקח

74. למפקח הדן בסכסוך יהיו כל הסמכויות שיש לשופט בית משפט שלום הדן בתביעה אזרחית.

יישום-

פסלות מפקח על הבתים המשותפים

לפי סעיף 74 לחוק המקרקעין- מפקח שדן בסכסוך יהיו לו את כל הסמכויות של לשופט שלום בנתוני השאלה דני ויואב מתגוררים בבית המשותף.

דני פלש לגינה ויואב הגיש תביעה למפקח- התביעה היא בנושא סכסוך בבית משותף- כל החלטה של המפקח בעניין זה תהיינה החלטה שיפוטית וסמכותו מקבילה לסמכות של שופט שלום.

לאור האמור לעיל, במידה ורוצים לערער על החלטת פסלות של מפקח הדן בסכסוך- נערער כפי שמערערים על החלטת שופט שלום.

לפי סעיף 77א(ג)- יואב זכאי לערער על החלטת המפקח לבית המשפט העליון. בערעור ידון נשיא העליון, מותב של שופטי בית משפט עליון/ שופט שהנשיא קבע.

הרחבה - ערעורים על החלטות המפקח על רישום המקרקעין

המפקח פועל בשני כובעים -

- הכובע השיפוטי ייחודי
- הכובע המנהלי

בכובעו השיפוטי -

סמכות ייחודית - להכריע בסכסוך בין דיירים בבית משותף.

סמכות מקבילה של המפקח ושל בית משפט השלום - סכסוך בין דיירים בבית משותף על הסגת גבול.

****לשים לב**** שהסמכות המקבילה חלה כאשר מדובר בדיירים בבניין. אם בן אדם זר שאינו דייר בבניין מסיג גבול -

הסמכות לדון תביעה שכזו היא לבית המשפט בלבד.

הערעור - על החלטת המפקח בכובעו השיפוטי - מערערים כפי שמערערים על פסק דין של שופט בית משפט השלום -

בזכות 45 ימים למחוזי, שידון בדן יחיד.

****הערה לעניין המותב במחוזי -** אמרנו שכאשר יש סכסוך בבית משותף + הסגת גבול - יש סמכות מקבילה :

- אם בית המשפט השלום מכריע בסכסוך - בערעור למחוזי - ישב הרכב של שלושה שופטים (לפי כלל המותבים בבתי המשפט)

- אם המפקח מכריע בסכסוך רגיל בין דיירים (לא הסגת גבול) בערעור למחוזי - ישב דן יחיד.

ולכן יש לשים לב - אם המפקח מכריע בסכסוך בין דיירים + הסגת גבול - בערעור למחוזי ישב הרכב של שלושה שופטים

(ולא דן יחיד)

הסמכות המקומית - היכן שנמצא הבית המשותף

בכובעו המנהלי -

מעין החלטות שירות, שלא קשורות לסכסוכים, לדוגמא :

- רישום ראשון, חידוש רישום, תיקון רישום שטח וגבולות.
- רישום בית משותף
- ביטול ותיקון בית משותף
- אישור הסכם לפירוק שיתוף
- ביטול רישום זכות לבקשת בעל הזכות המתבטלת
- ביטול זכות שפקעה

למעט "עסקה שנרשמה" - עסקה שנרשמה לא ניתן לערער עליה, כי זו כבר זכות. (מגישים תביעה לבית המשפט לביטול

(הרישום)

הערעור - בזכות, 15 ימים לממונה על המרשם (כנ"ל בהשגה על החלטת רשם המקרקעין)

38. עורך דין הורשע בבית הדין הצבאי בעבירה שעניינה ריגול לטובת מדינת אויב.

מה הדין?

- א. בשל חומרת העבירה בהכרח יש בה קלון, ועל בית הדין המשמעתי החובה להשעות את עורך הדין לאלתר מהלשכה עוד בטרם יבקש קובל להטיל עליו עונש בגין הרשעתו הפלילית.
- ב. בשל חומרת העבירה בהכרח יש בה קלון, ועל בית הדין המשמעתי החובה להוציא את עורך הדין לאלתר מהלשכה עוד בטרם יבקש קובל להטיל עליו עונש בגין הרשעתו הפלילית.
- ג. בשל חומרת העבירה על בית הדין חובה לקבוע כי יש בה קלון, אך על אף חומרתה נתון לו שיקול הדעת אם יש להטיל על עורך הדין עונש בגינה.
- ד. על אף חומרת העבירה לבית הדין המשמעתי שיקול הדעת לקבוע אם יש בעבירה קלון ואם יש להטיל על עורך הדין עונש בגינה.

התשובה הנכונה היא ד'

סעיפים 75, 78 לחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961

הרשעה בפלילים

75. עורך דין שהורשע בבית משפט או בבית דין צבאי בפסק סופי בשל עבירה פלילית, רשאי בית דין משמעתי מחוזי, על פי בקשת קובל, להטיל עליו אחד הענשים האמורים בסעיף 68, אם מצא שבנסיבות הענין היה בעבירה משום קלון.

השעיה זמנית

78. (א) (בוטל).

(ב) עורך דין שהורשע בבית משפט או בבית דין צבאי בשל עבירה פלילית, רשאי בית דין משמעתי מחוזי, על פי בקשת קובל ואם מצא שבנסיבות הענין היה בעבירה משום קלון, להשעותו זמנית מלעסוק במקצועו עד להכרעה סופית בבקשה שתוגש לפי סעיף 75; לא הוגשה בקשה כזאת תוך שלושים יום מהיום שפסק הדין המרשיע נעשה סופי, או שבוטלה ההרשעה, בטלה ההשעיה הזמנית.

(ג) עורך דין שהוגש נגדו כתב אישום בבית משפט או בבית דין צבאי בשל עבירה פלילית, רשאי בית דין משמעתי מחוזי, על פי בקשת קובל ואם מצא שבנסיבות הענין היה בעבירה המיוחסת לעורך דין משום קלון, להשעותו זמנית מעיסוק במקצוע של עורך דין, כולו או חלקו, הכל כפי שיקבע בית הדין, עד להכרעת דינו בבית המשפט או בבית הדין הצבאי; הורשע בדינו - רואים החלטה זו כהחלטה לפי סעיף קטן (ב).

(ד) החליט בית הדין על השעיה זמנית על-פי סעיף זה, רשאי הוא לקבוע כי ההחלטה תפורסם בדרך שיוורה עליה.

(ה) על החלטה לפי סעיף זה יחולו הוראות הסעיפים 70 ו-71.

(ו) ביצועה של החלטה על השעיה זמנית או על פרסום השעיה זמנית על פי סעיף זה לא יעוכב בשל כך בלבד שאפשר עוד לערער על ההחלטה או שעוד לא תמו כל ההליכים בערעור שהוגש.

(ז) הושעה עורך דין זמנית לפי סעיף זה, תבוא תקופת ההשעיה הזמנית במנין ריצוי העונש שהוטל עליו.

יישום-

באשר לקביעה אם יש בעבירה שביצע עורך דין קלון או לאו- נתונה לשיקול דעת בית הדין המשמעתי לקבוע זאת. השכל הישר מכוון לכך שעבירה שעניינה ריגול לטובת מדינת אויב הינה עבירה חמורה שיש בה קלון- אך זכרו שלא מסמכותנו לקבוע כך, אלא הסמכות נתונה לבית הדין המשמעתי. כנ"ל לגבי הטלת העונש שבצידה- סמכותו של בית הדין להטיל עונש.

הרחבה לעניין עבירות שיש עימן או אין עימן קלון: (יציר הפסיקה)

מהי עבירה שיש עמה קלון?

ישנה הבחנה בין שלושה סוגי עבירות לצורך הקביעה, האם מדובר בעבירה שיש עמה קלון, כדלקמן:

- עבירות שמטבע ברייתן יש עמן קלון, אך יכול להיות שהנסיבות המיוחדות בהן נעברה העבירה ישללו את פגם הקלון.
 - עבירות שמטבע ברייתן אין עימן קלון ושום נסיבה לא תהפוך אותן לעבירות עם קלון (למשל עבירות לגביהן ישנה אחריות מוחלטת אף ללא כוונה פלילית (עבירות תעבורה, בין היתר).
 - עבירות גבוליות שאין עמן קלון אך יש שבנסיבות מיוחדות יהיה בהן משום קלון.
- מאופן חלוקת סוגי העבירות ע"י הפסיקה, ניתן להבין כי התשובה לאיזו קטגוריה משתייכת עבירה מסוימת תלוי, בין היתר, בנסיבות ביצוע העבירה.
- נקבע כי לצורך הכרעה בשאלת הקלון יש להביא בגדר השיקולים הרלוונטיים, בין היתר, את סוג העבירה, את אופייה, את נסיבות ביצועה ואת השאלה אם נעברה במילוי התפקיד או בקשר אליו.
- באשר לעבירות אלימות ומרמה**, נקבע בפסיקה, כי עבירות אלימות, כשלעצמן, הינן חמורות, ובמקרים רבים דבק בהן פגם מוסרי המכתיב את החוטא בהן בקלון. עם זאת, הקלון בעבירות אלימות תלוי במידה רבה בחומרת המעשה, בתוצאותיו ובנסיבות הקשורות לקורבן האלימות. גם עבירות המרמה הן עבירות חמורות, אך כל מקרה ייבחן לגופו, בהתאם לנסיבות ביצוע העבירה, זהות הצדדים והיחס בניהם.

39. גלעד הורשע בבית משפט השלום בירושלים בעבירת תקיפה. בית המשפט גזר עליו 6 חודשי מאסר על תנאי, וכן חייב אותו בפיצוי למתלונן בסך 10,000 ש"ח. גלעד מעוניין להגיש ערעור על גובה הפיצויים שהוטלו עליו.

מה הדין?

- א. על גלעד להגיש ערעור אזרחי לבית המשפט המחוזי בירושלים. המשיב יהיה המתלונן שלזכותו נפסקו הפיצויים בלבד.
- ב. על גלעד להגיש ערעור אזרחי לבית המשפט המחוזי בירושלים. המשיבה תהיה מדינת ישראל בלבד.
- ג. על גלעד להגיש ערעור פלילי לבית המשפט המחוזי בירושלים. המשיבים יהיו מדינת ישראל והמתלונן שלזכותו נפסקו הפיצויים.
- ד. על גלעד להגיש ערעור פלילי לבית המשפט המחוזי בירושלים. המשיב יהיה המתלונן שלזכותו נפסקו הפיצויים בלבד.

הועדה כיוונה לתשובה א'

בשלב ההשגות הועדה פסלה את השאלה

גלעד רשאי להגיש ערעור על חיוב כספי שהושת עליו הן באופן עצמאי, כאילו החיוב בבחינת פסק דין אזרחי (בזכות 60 ימים למעלה) או במסגרת הערעור על פסק הדין הפלילי שגזר עליו את החיוב הכספי.

כל החלופות מעמידות בפני אלעד או את האפשרות לערעור אזרחי או לערעור פלילי. בהתאם לסעיף 78 אלעד יכול לערער על פסק הדין כמו שמערערים על תובענה אזרחית, כלומר לבית המשפט המחוזי, תוך 60 ימים בזכות, ובהתאם לסעיף אם נקבע חיוב, בעניינו פיצוי, יכול אלעד לערער על זה גם במסגרת ערעור על פסק דין פלילי, 45 ימים לבית המשפט המחוזי.

חיוב בפיצוי דינו כפסק דין [יא/41] (תיקון מס' 23) תשמ"ח-1988

78. חיוב בפיצוי לפי סעיף 77 הוא, לענין ערעור הנאשם עליו, כפסק דין של אותו בית משפט שניתן בתובענה אזרחית של הזכאי נגד החייב בו; בערעור על פסק הדין שהביא לידי החיוב בפיצוי מותר לכלול גם ערעור על החיוב.

40. דנה הייתה מעורבת בתאונת דרכים. היא הגישה תביעה נגד חברת הביטוח לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשלי"ה-1975. דנה שלחה לחברת הביטוח דרישה לתשלום תכוף. לאחר שחברת הביטוח לא השיבה לבקשתה החליטה דנה להגיש לבית המשפט בקשה לתשלום תכוף.

מה הדין?

- א. על דנה להגיש תביעה נפרדת לתשלום תכוף מאחר שמדובר בשני הליכים משפטיים נפרדים.
- ב. על דנה להגיש בקשה לתשלום תכוף לבית המשפט שדן בתביעתה העיקרית בתוך 7 ימים מיום הגשת התביעה העיקרית.
- ג. על דנה להגיש בקשה לתשלום תכוף במסגרת התביעה העיקרית, ודינה כדין בקשה בכתב.
- ד. על דנה היה להגיש את הבקשה לתשלום תכוף ביחד עם הגשת התביעה העיקרית, והיא מנועה להגיש בקשה לתשלום תכוף בשלב מאוחר יותר.

התשובה הנכונה היא ג'

סעיף 5א לחוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975

בקשה לתשלום תכוף לבית המשפט (תיקון מס' 7) תשמ"ט-1989

5א. (א) עברו 60 ימים מיום שהוגשה לחייב דרישה לתשלום לפי סעיף 5 והדורש לא קיבלו, רשאי הוא להגיש לבית המשפט בקשה לתשלום תכוף, אף בנפרד מהתביעה ליתר הפיצויים בשל אותה תאונת דרכים (להלן - התביעה העיקרית).
(ב) על אף האמור בחוק בתי המשפט [נוסח משולב] תשמ"ד-1984, תוגש בקשה לתשלום תכוף לבית משפט השלום שיש לו סמכות מקומית לדון בענין, אולם אם הוגשה כבר התביעה העיקרית לבית משפט שלום פלוני או לבית משפט מחוזי, תוגש לאותו בית משפט גם הבקשה לתשלום תכוף.

יישום-

בענייננו- דנה כבר הגישה תביעה נגד חברת הביטוח, ולכן הבקשה לתשלום תכוף תוגש במסגרת התביעה העיקרית.

הרחבה- בקשה לתשלום תכוף

חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, שהינו חוק סוציאלי בעיקרו ונועד להגן על זכויות הנפגעים בתאונות דרכים, מאפשר הליך מיוחד של קבלת סכום פיצוי בשלב הראשוני של הגשת התביעה פיצוי שהינו מקדמה על חשבון התביעה, אשר יקוזז ממנה בסיומה.

הליך זה מכונה בחוק "תשלום תכוף". המטרה היא לאפשר לנפגע קיום מינימלי עד להכרעתו הסופית של בית המשפט בסוגיית גובה סכום הפיצוי.

דרישה לתשלום תכוף- תחילת ההליך לקבלת פיצויים במסגרת תשלום תכוף היא במשלוח דרישת תשלום תכוף לחברת הביטוח שנעשה על פי רוב על ידי עורך הדין של הנפגע בתאונה. בהמשך, הצדדים יתכנסו לדיון בבית המשפט שבסופו יינתן להם פסק דין בעניין. אם חברת הביטוח לא השיבה לבקשה, הנפגע בתאונה יוכל לבקש מבית המשפט לתת פסק דין נגדה ולחייבה לשלם לו את התשלום התכוף.

בקשה לתשלום תכוף- במקרה שחברת הביטוח לא שילמה את התשלום התכוף לנפגע בתאונה תוך תקופה של 60 יום ממועד קבלת דרישת התשלום, הנפגע רשאי להגיש לבית המשפט בקשה לתשלום תכוף בצירוף תצהיר מטעמו אשר מוגשים בנפרד מהתביעה העיקרית.

חברת הביטוח רשאית להשיב לבקשה בתוך 30 ימים.

בית המשפט שאליו תוגש הבקשה-

במידה ולא הוגשה התביעה העיקרית- הבקשה תוגש לבית משפט השלום שיש לו סמכות מקומית לדון בעניין.

במידה והוגשה התביעה העיקרית- הבקשה תוגש לבית המשפט שדן בתביעה.

לשים לב- בשלב של פסיקת תשלום תכוף, בית המשפט אינו מחויב להכריע בשאלה האם התאונה היא אכן תאונת דרכים כהגדרתה בחוק הפיצויים, ובלבד שהוא סבור כי הנפגע אכן זכאי לפיצויים.

בית המשפט לא יפסוק תשלום תכוף לתקופה העולה על שנתיים מיום קרות התאונה, אלא מטמ"ש.